Самостійна Україна

INDEPENDENT UKRAINE

З М І С Т

Рік XXIX **Березень — Червень 1977** **Ч. 3-4 (343-344)**

"INDEPENDENT UKRAINE"
Published by: Ukrainian-American Publ. and Prtg. Co., Inc.
2315 W. Chicago Avenue CHICAGO, ILL. 60622, U.S.A.

Орган Організації Державного Відродження України (ОДВУ) та
Ідеологічно Споріднених Націоналістичних Організацій (ІСНО)

Статті підписані автором не обов'язково збігаються з поглядами Редакції, а тому за їх зміст Редакція «Самостійної України» не відповідає.

Адреса Редакції:
DENYS KWITKOWSKY
7012 Michigan Avenue
DETROIT, MICH. 48210, U.S.A.

Адреса Адміністрації:
INDEPENDENT UKRAINE
2315 W. Chicago Avenue
CHICAGO, ILL. 60622, U.S.A.

АДРЕСИ ПРЕДСТАВНИЦТВ «САМОСТІЙНОЇ УКРАЇНИ»

В Англії:

Mr. O. Semeniuk
41 Farfield Ter.
Bradford, BD9 5AW
West Yorkshire, England

В Німеччині:

Dr. Yakiw Makoweckyj
8 Muenchen 80
Ayingerstrasse 23/II r.
West Germany

В Австралії:

Mr. T. Topcij
93 Blamey Cr.
Campbell, A.C.T. 2601
Canberra, Australia

В Арґентині:

Mr. Bohdan Kowal
Rivadavia 1569 1033
Buenos Aires
Argentina

У Франції:

Mr. Basile Moulek
34, rue de la Belle-Ile
77500 Chelles, France

В Канаді:

Mr. M. Seleshko
297 College Str.
Toronto, Ont. M5T IS2
Canada

Mr. Iwan Chochlacz
7753 Jean Chevalier
LaSalle, Quebec H8N 1G8
Canada

САМОСТІЙНА УКРАЇНА

Рік XXIX | Березень — Червень | Ч. 3-4 (343-344)

60-ЛІТТЯ ПОЧАТКУ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ

З ПРОМОВИ ПРЕЗИДЕНТА М. ЛІВИЦЬКОГО ДНЯ 17-3-1977

... 17-го березня 1917 року в Києві постала Українська Центральна Рада, якій Всеукраїнський Національний Конґрес в днях 17-21 квітня надав характеру всеукраїнської національної репрезентації. В році 1917 відбулися всеукраїнські з'їзди: військові, селянські, робітничі, учительські, кооперативні тощо. Почало організуватися українське

національне життя в різних ділянках. Започатковано організацію українського війська. В 1917 році Українська Центральна Рада видала три Універсали. В першому Універсалі, між иншим, проголошується: "Однині самі будемо творити наше життя". Третім Універсалом 20-го листопада 1917 року проголошено Українську Народню Республіку, тобто формально покликано до життя українську Державу. Універсали Центральної Ради, які відбивали в собі настрої і волю українських національних організацій та установ, протягом 1917 року підготовили ґрунт до 4-го Універсалу Центральної Ради в січні 1918 року, яким проголошується: "Однині Українська Народня Республіка стає самостійною, ні від кого незалежною, вільною, суверенною Державою Українського Народу".

В році 1917 розпочалася вже фактично війна України з Росією. Таким чином, починаючи від березня, рік 1977 є тим роком, коли 60 років тому в Україні сливе щоденно відбувалися величезної ваги події, що мали всенаціональне і державне значення.

През. М. Лівицький
Бюлетень Укр. Інф. Бюра

Центральна Рада звертається до населення боронити Україну перед червоним наїздом. Це та сама Центральна Рада, що демобілізувала в грудні 1917 року численні українські військові частини, що постали без неї, або навіть проти її волі. 29-го січня 1918 року приходить до бою під Крутами, де студенти й ґімназисти, і то лише 300 їх боронить Києва. Вони майже всі гинуть. На перший день большевицького терору гине 20 тисяч українців в Києві. Гинуть навіть ті соціял-революціонери, що довели Україну до того, що малолітні діти мусіли боронити столицю своєї землі. Жертви, діти-герої зпід Крут є для України вічною легендою, а для провідників того часу, хіба вічним проклятям.

Їх могло 20 тисяч бути вимордованими, але не мали людської гідности самі себе чи справу України боронити.

Дня — 22-го січня 1919 року проголошено Акт Соборности. Але далі існували "дві України", "два Уряди" і "дві армії".

ОРГАНІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ (ОДВУ)

в Злучених Державах Північної Америки

і

КОМІТЕТ ПОБУДОВИ ПАМ'ЯТНИКА О. ОЛЬЖИЧА

ЗАПРОШУЮТЬ

Маємо шану запросити Вас на відкриття пам'ятника українського поета, вченого і провідника національно-визвольного руху, виконуючого обов'язки Голови Проводу Українських Націоналістів Олега Кандиби-Ольжича, закатованого Ґестапом в концентраційному таборі Саксенгавзен, Німеччина в червні 1944 р.

Відкриття відбудеться в неділю 3 липня 1977 р. на Оселі ОДВУ в Лігайтоні, Па.

Др. Богдан Гнатюк
голова Ц.У. — ОДВУ

Лев Куделя
секретар Ц.У. — ОДВУ

Ярослав Гайвас
голова — Комітету Будови Пам'ятника

Стефанія Букшована
секретар

10 год. р.	Архиєрейська Служба Божа
12 год.	Відкриття пам'ятника
1 год. по пол.	Обід
3 год. по пол.	Фестіваль. У Фестивалі беруть участь: Танцювальний Ансамбль "Калина" з Торонта, "Молода Думка" з Нью-Йорку і місцеві фолкльорні групи.
6 год. веч.	Конференція в пошану О. Ольжича підготовлвна Заревом

Ukrainian Homestead
R.D. # 2
Lehigton, Pa. 18235
Telephone: 1-215-377-4621

В робітні Майстра:
Я. Гайвас, голова Комітету і М. Черешньовський, різьбар.

ОЛЕГ КАНДИВА — О. ОЛЬЖИЧ.

8. липня 1907 р в Житомирі, недалеко Києва, столиці України, народився той, що йому судилося стати типовим представником свого покоління, найкращим узором і символом цілої доби. Олег Кандиба, літературне псевдо О. Ольжич, в революційній боротьбі українського національного підпілля просто Ольжич. Прожив він тільки 37 років, бо загинув в червні 1944 року в німецькому концентраційному таборі Саксенгавзені серед найважчих тортур.

Знеможене тіло не витримало нелюдських знущань, але дух вийшов переможцем ніякої тайни, ніякого товариша революційної боротьби не видав цей молодий учений, поет, патріот. За перемогу духа, духа вільної людини над гітлерівською тьмою заплатив О Ольжич найвищою ціною, ціною свого життя, мученичою смертю.

Батько О. Ольжича поет українського національно-політичного відродження першої половини 20. сторіччя, О Олесь

Аж дивно, як в одній особі поєдналися такі різні прикмети і в такій високій якості. Вже в часі університетських студій на Карловому Університеті в Празі великий чеський учений, історик і археолог, Любор Нідерле, звернув увагу на винятково талановитого і винятково працьовитого студента. О Ольжич брав керівну участь у різних археологічних експедиціях того часу, а одна з них до Старчева у Югославії була фінансована Гарвардським Університетом, Пібалі і Фоґґ Музеєм. Після того О Ольжич виїхав на наукову стипендію до Гарвардського Університету в ЗСА. Вернувшись зі ЗСА дістав наукове відрядження до Риму, Італія. Його наукові матеріяли з того часу здобули визнання передових спеціялістів тієї ділянки.

Поетичну творчість почав О. Ольжич з молодечих років, а в 1935 р. вийшла друком його перша збірка "Рінь", в 1940. збірка "Вежі", а посмертна збірка "Підзамча" в 1946 р. В поезії О. Ольжич осягнув вершини глибини і мистецької форми. Його поезія залишиться на завжди найсуттєвішим і найповажнішим відображенням тієї доби в життю і культурі українського народу.

О. Ольжич був керівником Культурної Референтури Проводу Українських Націоналістів За його керівництва ця Референтура осягнула найвищий позем розвитку.

Член національно-визвольного руху від наймолодших літ О. Ольжич ріс і підносився у цій винятково небезпечній діяльності аж до виконування обов'язків Голови ПУН, після арешту Голови, полк А. Мельника. Виконуючи ці обов'язки, він був арештований у Львові в травні 1944., перевезений негайно до Німеччини і там закатований декілька тижнів пізніше

Оце короткий перебіг життя, по береги виповненого глибоким і бурхливим змістом науки, поезії, боротьби.

В життю і праці О Ольжича відбиті найкращі моральні вартості його покоління, прагнення цього покоління і його активність Це покоління виростало в добі Визвольних Змагань 1917-1922 , воно було свідком, як батьки будували і захищали державність українського народу, а коли прийшов його час, воно взяло на свої плечі завдання: продовжати цю боротьбу, чесно і аж до кінця пройти свій відтинок історичного шляху, щоб могти передати змішнену потом і освячену кров'ю визвольну естафету наслідникам

Комітет Побудови Пам'ятника О. Ольжича

OLEH KANDYBA — O. OLZHYCH

On July 8, 1907 in Zhutomir, not too far from Kiev, the capital of Ukraine, there came into the world a person whose destiny was to make him distinctive of his generation, an exceptional example and symbol of this era, OLEH KANDYBA — whose pen name was O. Olzhych, and who, in the revolutionary struggle of the Ukrainian underground, was known simply as Olzhych He perished in June 1944 in Sachsenhaus, a German concentration camp, subjected to the most extreme tortures, having lived only 37 years.

His exhausted body was unable to endure the inhuman treatment, but his spirit rose triumphantly: this young scholar, poet and patriot never divulged any secrets nor did he betray his revolutionary comrades in arms For this triumphant spirit—a spirit of an emancipated individual over the darkness of hitlerism, O. Olzhych paid the greatest price—his precious young life!

O Olzhych's father was O. Oles, a renowned poet of the Ukrainian national political renaissance in the first half of the twentieth century.

It seems strange that one person we find the combination of such diverse characteristics and such outstanding qualities During his studies at Karlovy University in Prague, Lubor Niderle, the great Czech scholar, historian and archaeologist, became quickly aware of the extraordinary talents possessed by this industrious student. O Olzhych took a leading hole in various archaeological expeditions during this period, one of which took him to Starchevo in Yugoslavia, and which was financed by Harvard University, Peabody and Fogg Museum Subsequently, O Olzhych left for Harvard University in the United States, where he participated in an educational research project Upon his return from the United States, he departed on a scientific mission to Rome,Italy. His scholarly work of this period became highly acclaimed by the foremost specialists in this field

Olzhych began to show poetic creativity early in his youth; in 1935, his first collection, RIN, was published, in 1940, another collection, VEZHI, appeared; and his collection, PIDZAMCHA, was released after his death in 1946 In his poetry, Olzhycz achieved intense depth and artistic form. His poetry shall remain forever the most substantial and most complete depiction of this epoch in the life and culture of the Ukrainian nation

O. Olzhych headed the Cultural Department in the Provid (Supreme Command) of the Ukrainian Nationalists Under his leadership, this department achieved its greatest development.

As a member of the national liberation movement from his youngest years, O Olzhych grew and attained in this hazardous activity the responsibility of heading the Provid (Supreme Command) of UN, immediately after the arrest of PUN Head, Colonel Andrij Melnyk.

Performing this responsibility, he was arrested in May 1944, in Lviv, transported immediately to Germany, and there, a few weeks later tortured to death

This is a synopsis of Olzhych s life, overflowing with profound knowledge, poetry, and struggles

O. Olzhych's life and work reflect the highest moral values of his generation, the aspirations of this generation, and its activity. This generation sprouted during the period of the struggle for Ukraine's Independence in 1917-1922, it witnessed its elders fathers create and defend the nationhood of the Ukrainian people, and when the time approached, it took upon its shoulders a task to continue the battle honorably, and to the end to walk its appointed part of the historic march in order to pass along fortified and consecrated with blood. THE TORCH OF FREEDOM to its successors

Oleh Kandyba — Olzhych
Monument Committee

О. Бабій

МІЖ СВОЇМИ

Наддніпрянець з Наддністрянцем
Посварились на війні
І грозить взаїмно пальцем:
Всему винен ти — я ні!

Один каже: "Галичане!
Де то вам, куди до нас?
В Наддністрянців все погане,
А хороше тільки в нас.

І хоробрість у нас славна!
Вірність — зради і не жди!
А у вас — трава забавна!
Гнеться все — сюди й туди!"

Другий каже — "Малоросе!
А у Азію не хоч?
В нас культура, а в вас? Що се?
Сало, чай, горілка, борщ!

Нуж спитаймо у "правих",
Вони знають все як слід:
Хто в нас кращий пане брате?
Чи Дністер, чи Дніпр, наш дід?"

І сказала так "правиця":
"Лайтесь, прийде ще пора,
Що Ви можете лишиться
Без Дніпра і без Дністра!"

Антін Кущинський

УКРАЇНА ВОСКРЕСНЕ!

Вірю в Месію України, що об'явиться
творчим поривом Духа, зусиллям волі, запалом любови . . .
Вірю в Справи нашої Правди та перемогу,
у визволення Отчизни, яке в серцях наших народиться . . .
Вірю в долі нашої путь тернисту, в братньої
крови офіру, в Землі страду, в її думи великої жниво . . .
Вірю нині і повсевічно в переможну жертву Христа . . .
. . . А по вірі нашій нехай станеться нам . . .

А. Монтрезор („Дума про Україну")

Вірити у відродження і відновлення Української самостійної Держави у всій її величі й силі, що станеться волею українського християнського народу, вчить нас символічно Свята Православна Церква.

Особливо в днях свята Воскресіння Христового щиро віруюча українська людина мимоволі задумується над символічним значенням і містерією цього свята.

Це ж свято перемоги життя над смертю, добра над злом, правди над неправдою, справедливости над безправством, перемоги свободи над тими, що ту свободу нівечать і терновим вінцем покривають все життя нашого довго літ страждаючого народу.

Віримо у всепрощення Боже за гріхи наші і предків наших, віримо у Боже милосердя, у всемогучу силу Господню, у Якого все можливе, навіть і те, про що людина своїм розумом не може передбачити. Віримо у Божі незмінні закони, бо закони людські міняються . . .

А коли в ці дні глибоко задумаємось над долею нашої далекої Батьківщини, то в душу заходить якесь містичне передчуття про Воскресіння України. Може це голос предків наших, що боролись за свою волю і за свою Землю, боролись до кінця з вірою у майбутню перемогу їхніх нащадків і з тою вірою славно вмирали . . . Може це прояв і сила атавізму (спадковости від давніх предків) . . .

Попри мотиви християнського сві-

...погляду й віри у всемогутність Господа Бога та попри чисто чуттєві мотиви, які ми назвали атавізмом, що походить від волі предків, хочемо підтримати своє глибоке переконання про неминуче відродження державної України висновками з аналізи державних минулих періодів нашої Батьківщини. При тому беремо під увагу давні джерела історичні, які уникли цензури й фальшування нашими ворогами, або такі найновіші, в яких нові дані подано науково і об'єктивно без жадної тенденції.

Що каже така історія України? Чи наша нація є здібна мати свою державу і як довго її вже мала?

Ще кілька років тому ми вчились, що період Київської Княжої Держави почався від „леґендарного" князя Кия, який княжив і заснував Київ десь у VIII-му сторіччі. Але нові археологічні та історичні досліди принесли докази (проф. М. Чубатого та ученого Рибакова), що Київ було засновано ще в другій половині VII-го століття, то є на два століття раніше, десь коло 560-го року, і що Кий був не „леґендарним" князем, а дійсно існувавшою особою і вже він бував, як перший представник нашої держави, у Візантії, а не аж пізніший князь Олег, як то досі ми знали й писали та вчились. Той перший Київський період існування державної Руси-України продовжувався аж до 1240-го року, коли татари зруйнували Київ і підкорили своїй владі лише східні українські землі. Отже, українці, як державна нація, проіснували тоді протягом 680 років.

Але державницька свідомість українців не припинялась і далі. Тільки центр державного життя перенісся на захід. Там постало Галицько-Волинське Королівство. Як показують історичні праці, що появилися поза московськими й польськими впливами, першим королем був не король Данило (1240-1266), як то досі писалось, а його предок Роман Мстиславич, що вже мав титул „Великий князь і король Руський" (1198-1205) („Вінок русинам на обжинки" Івана Б. Ф. Головацького, Відень 1846-47 рр.). А новіші досліди кажуть, що першим королем був ще Ярополк-Петро син Ізяслава, внук Ярослава Мудрого, що дістав корону від Папи Григорія VII-го в 1075 році... Цей державний період проіснував аж до смерти короля Юрія II-го в 1340 році. Значить — український народ переживав цей свій також державницький період 265 років.

Третій державницький період, за якого українці не втрачали свідомости свого державного становища, були часи Литовсько-Українського князівства за князя Дмитра Любарта 1340-року до Люблінської Унії 1569 року. Цей період продовжив нашу державницьку епоху ще на 229 років.

Тоді почався перший недержавницький період, коли наш народ попав під польське панування від згаданого 1569-го року аж до повстання Гетьмана Богдана Хмельницького 1648 року. Тягнувся цей період 79 років, але був повний козацьких повстань і боротьби за волю.

Українська державницька традиція знову воскресла в Гетьмансько-Козацькій Державі від Богдана Хмельницького 1648 року. Той період, хоч повний боротьби за незалежність політичного життя, проіснував до зруйнування Запорозької Січі в 1775 році, то є на протязі 127 років.

Наступив другий недержавницький період життя українського народу в неволі під владою царської Московщини, що протягнувся від 1775 року до 1918 року, коли четвертим універсалом УЦРади було проголошено самостійність України, то є 143 роки.

Тут проаналізуємо цей період неволі й московської займанщини. Чи це були часи тільки повного завмирання душі української нації і повного винародовлення, чи це все ж таки був період поступового наростаючої

„холодної війни"? Так, це був період накопичення потенціяльних сил нації, ославленої перед тим довшою боротьбою. Це був період підготовки сил до нового зриву за свої права, за відродження свого державного життя. Саме в той час, у XIX сторіччі, за тих труднощів виявилась велика міць і внутрішня потужність нашої нації, хоч і була вона позбавлена своїх шкіл, своїх книжок, своїх урядів, свого війська, літературної мови, своєї Автокефальної Православної Церкви. Треба признати, що українці за той період все ж таки не лише зберегли свою національну самобутність, а ще й незвичайно зросли чисельно й дуже поширили свої етнографічні межі... Україна часів гетьманів Хмельницького й Мазепи охоплювала порівняно невелику територію й мала приблизно мільйон населення. Теперішня етнографічна територія України охоплює значно більший простір, а кількість населення перевищує старі европейські держави Еспанію, Італію та має більше населення ніж Польща, яка колись панувала над Україною. Не трудно уявити собі, оскільки в світовій політиці менш поважно виглядала б українська визвольна справа, якби Україна простягалась тільки до Полтави, до Умані, Кременчука, Кам'янця і якби мала тільки 3-5 мільйонів населення, а не 50 мільйонів, як тепер... Крім того, в наслідок перенаселення деяких районів наші хлібороби переселювались на вільні плодючі ґрунти в Азії. Тій колонізації сприяв ще й примус московського уряду царських часів, зсилаючи наших людей в Сибір за нетолерантне відношення до московської влади. Це тепер робить ще в більшій степені та в більш брутальний спосіб совєтська влада. В результаті там утворились фактично українські колонії: Сіра Україна або Сірий Клин (в Казахстані) та Зелена Україна або Зелений Клин на Далекому Сході. Там тепер нараховується понад п'ять мільйонів українців.

За часів відродження Української Держави 1917-18 років в тих колоніях також утворилась Українська крайова влада, українське військо, що визнали над собою зверхність Української державної влади в Києві. Ці колонії мають величезне політичне значення. Вони наближають українську націю до стику з висококультурним і хоробрим народом „Сходячого Сонця" — Японією, яка стає нашим природним союзником у боротьбі проти Московщини.

Територіяльне й кількісне зростання української нації в XVIII-XIX сторіччях неминуче знайшло своє виявлення і в культурно-освітньому і національному відродженні українського народу, яке поступово почало набирати і політичного забарвлення. В кінці XIX-го й на початку XX-го сторіч почали засновуватись українські політичні організації і той процес політичної організовани і національно-державницького усвідомлення українського народу розвивався і кріпшав. Коли на початку 1917 року в московській імперії в наслідок поразки на фронтах війни вибухла революція і впав царський уряд і обірвалась тим самим сила Переяславської домови, то на Україні прийшло до відродження Української Держави в січні 1918 року. Новітня наша держава проіснувала до 1920-21 року, коли війська Української Дієвої Армії відступили за Збруч.

Цей новітній період самостійної Української Державности проіснував три роки. В той час за Української Центральної Ради і за Гетьманської Держави в Україні було акредитовано амбасадорів, послів та дипломатичні місії, зглядно, Українську Державу узнали „де юре" або „де факто" такі держави: Совєтська Росія (17 грудня 1917 р. за УЦРади, а обмінялась консулами 12 червня 1918 р. за Гетьманської влади), Німеччина, Австро-Угорщина, Туреччина, Болгарія, Литва, Румунія, Кубань, Грузія, Дон, Бі-

лорусь, Фінляндія, Польща, Айзербеджан, Франція, Англія, Данія, Швайцарія. Голяндія, Еспанія, Персія (Іран), Норвегія, Естонія, Греція, Ватикан, Швеція, Арґентина, Італія, Латвія і Чехословаччина, разом 30 держав. (За іншими даними, 37 держав).

Українська Держава мала свої дипломатичні представництва в таких державах: Австрія, Угорщина, Англія, Бельгія, Голяндія, Болгарія, Ватикан, Греція, Данія, Естонія, Італія, Латвія, Литва, Німеччина, Польща, Румунія, Туреччина, Фінляндія, Франція, Чехо - Словаччина, Швайцарія, Швеція та Совєтська Росія, разом в 23 державах. (За іншими даними, в 31 державі).

Не є нашим завданням в статті, призначеній до святочного Великоднього числа нашого журналу, аналізувати причини упадку чи зруйнування новітньої Української держави, що так яскраво засіяла за новітнього ренесансу нашої нації та була узнана багатьма чужими державами і навіть відвічно ворожими до нас сусідами... Лише констатуємо, що, на жаль, наступив третій період недержавницького існування українського народу, хоч наш народ і далі лишився і лишається нескореним і далі бореться всіма можливими способами і то чим далі, то з більш яскравими проявами тої боротьби за свою волю, за своє право. Цей період існує ось вже 55 років.

***

Підведемо тепер підрахунок всьому сказаному про минуле України. Отже, державною нацією ми були: 680, 265, 229, 127 і 3 роки, разом 1304 роки.

А не мали своєї державности: 79. 143 і ще немаємо 55 років, то є разом 277 років. Це значить, що на протязі свого історичного існування українська нація 13 століть мала свою державність і була „господарем у своїй хаті", а лише три століття (неповних) в „нашій хаті" господарював чужинець-окупант...

У живому світі непереможно діє закон спадковости з покоління в покоління. Наука досі твердила, що людські нащадки в третьому поколінні (то є внуки), підсвідомо - спадково часто відбивають у своїх рисах зовнішніх і в характерах ті прояви, що були істотними ознаками третього перед ним покоління. Тому, хоч в людстві і міняються з бігом часу звички й характери, але проте щось дуже істотне залишається постійно і переходить з роду в рід і триває впродовж багатьох ґенерацій. Новіша наука твердить, що таке явище спадковости національних рис залишається на тисячі років життя даного народу. Отже, тому засадничу вартість для майбутнього має те істотне, що людський рід зберігає у своїй пам'яті або у підсвідомості з минулих подій [illegible] і що робить його чинником, який формує майбутнє. Так збірна пам'ять нації про давні традиції може перебувати в дрімливому стані і сотні років. Нараз вона при відповідних історичних обставинах прокидається і дає себе знати як життєдайна, непереможна сила для дальшого відродження своєо життя.

Тому, коли наша нація тринадцять століть жила своїм державним життям, то в її крові, збірній пам'яті, зокрема у ліпших її синів, навіть підсвідомо спадково лишається розвиненим і сильно діячим стремління до волі, незалежности, до власної держави. Навпаки, рабські риси, засвоєні від перебування під чужим ярмом тільки три століття, Ї в нашій нації лишаються слабшими. Тому українці в масі своїй все були і є невдоволені ні польськими панами, ні московськими царями, ні тепер совєтсько-московськими володарями, ні іншими займанцями. Тому українці не признають їхнього панування, постійно проти займанців боролися й борються всіма можливими способами та навіть час-від-часу вибухають повстаннями. За часів свого історичного існування український парод переміг, а то й знищив таких головніших напасників на наші землі:

хозарів, ясів, касогів, печенігів, ятвягів, турків, татарів, поляків, мадярів, румунів, чехів і інших, разом 22-ох займанців. Лишилось побороти тільки послідніх загарбників — москвинів. Це безперечно станеться.

Доказ про це вичитуємо із всесвітньої історії, з прикладів якої виходить неминуча закономірність. Вона каже, що всі без вийнятку великі імперії, що поширювали свої території загарбництвом, фізичною силою, обманом, гнітом над переможеними сусідами, неминуче за якийсь час, хоч би іноді й довший, падають, наче під карою небесною, і розколюються на вільні національні держави. А той напасник лишається жити лише в межах своєї етнографічної території, якщо не зникає зовсім з обличчя землі.

Всесвітня історія каже:

Була колись могутня Асирія. Лишився на тому місці маленький Ірак.

Була пізніше ще більша Персія. Лишився з неї слабенький Іран.

Була потім ще більша імперія Александра Македонського. Лишилася з неї мізерна провінція Македонія, що тиняється між Болгарією і Сербією.

Була ще більша потуга — Римська імперія, що простягалась безгранично на три суходоли і панувала майже над всією Західньою Европою, над західньою Азією і північною Африкою. Римські намісники правили Францією, що тоді звалася Ґалією, правили Німеччиною — тодішньою Германією, над Англією, Британією, Грецією, Малою Азією тощо. І з усієї тієї „нероздільної імперії", де найменший спротив римським намісникам, римським окупаційним військам („леґіонам") карався тисячами відрубаних голів, де була лише одна імперіяльна мова, латинська, і один римський закон, залишилась сьогодні невелика Італія. Збереглася сама лише латинська-римська мова для аптекарів та зразки римського письменства. Але нема народу, який говорив би тією мовою.

Була Монгольська імперія Чінгіз-Хана, більша в кілька разів від Римської імперії. Вона підкорила собі майже всю Азію та значну частину Европи. Колись вона зруйнувала нашу Київську княжу державу. З неї залишились татарські племена та лише Монголія, розбита на дві частини, що існує в жалюгідному стані.

Величезною була Турецька - Отоманська імперія, що заіснувала, як в ній вірилось, в ім'я „єдиної правдивої магометанської віри", яку вона намагалась накинути всьому світу. На протязі довгих віків вона панувала над безліччю країн Азії, Африки та Европи. Накидала свою віру, а то й мову, „вогнем і мечем" і не мало тоді слабодухів „бусурменилось" та „турчилось". Блиск Турецької імперії був дійсно незвичайний. Прийшов одначе і її час і вона не витримала натиску поневолених нею народів. Вони один за одним скидали з себе турецьке іго й у висліді довгої боротьби постали такі національні держави: Угорщина, Румунія, Греція, Сербія, Болгарія, вся Арабія, Єгипет, Туніс тощо. Сьогодні Туреччина становить собою тільки скромну державу в турецьких етнографічних межах.

Була ще найбільша велич, вже нашого часу — Англійська імперія, гордий Альбіон, владика континентів, островів, морів і океанів. З того залишилась сучасна маленька Великобританія. А ця Великобританія відріклася і Австралії, нею ж колись сколонізованої і англомовної, зріклась Південної Африки і Індії, Цейлону і Малаї та безліч інших азійських та африканських країн, що одна за другою отримали свої свою державну незалежність і повну суверенність. Таку незалежність здобула і маленька Ірляндія, хоч і розташована під самим боком Англійської метрополії... Це ж з англійських колоній створилися і З'єднані Стейти Північної Америки, а також Канада...

Не встоялась від розпаду і, так зва-

на, „Римська імперія Німецького Народу" зі своїм, як тоді говорилось — „Богом встановленим" февдальним ладом. (Тут хочемо згадати, що імперіялісти дуже часто надуживають Боже ім'я для своїх цілей і інтересів; пригадати б, напр., „Святую Русь" зі „святійшим сінодом" на чолі з світською людиною!).

Не втримались і европейські колоніяльні імперії Еспанія та Португалія. З-під португальського панування вийшла самостійна Бразилія, а з-під Еспанської надвлади звільнились і стали самостійними державами: Мексіко, Арґентина, Параґвай, Уруґвай, Чіле та інші.

Не втрималась і імперіялістична Польща „від можа до можа", ні „Ягайлонська", ні „версальська" нашого сторіччя. Всі її імперіялістичні заходи, всі надужиття, всі старання спольщити при допомозі зміни віровизнань її мешканців, всі перехрещування Галичини на „Молопольську ВсхоДню" виявились безсилими. Всі запевнення про невідлучність Вільна та Львова лишились порожніми звуками...

Не існує вже й Бельгійська імперія, бо Бельгійське Конґо теж унезалежнилось.

Перестала існувати колоніяльна Голяндська імперія, що мусіла погодитись на незалежність, хоч і як недорозвиненої Індонезії.

***

Тепер, після тих незаперечних історичних фактів, розглянемо велику державну формацію — імперію нашого ворога. Москва не будувала свого державного життя й добробуту чесним шляхом. Вона помалу, але систематично підбивала ближчі й дальші народи, забирала їхні території, рабувала їхні багатства та їхні культурні досягнення, або їх привласнювала собі, або їх нищила. Московщина — це імперія побудована на самих гріхах і на цілковитому нехтуванні Божих заповідей. Таких учинків справедливий Бог не терпить. Він лише є довготерпеливий і рано чи пізно за ті ґвалти, підбої, розбої, погроми і грабунки майна й праці жорстоко покарає.

Чи можна думати, що закон історії пощадить Московську імперію, яка нині загрожує всьому християнському і нехристиянському світу під своєю сучасною назвою комуністичної СССР? Так можуть думати тільки ті, що зі страху чи захланности втратили вільність своєї думки або не вірять в Бога.

Теперішній колос СССР впаде і Московщина увійде в свої етнографічні межі, як то сталося з усіма іншими великими і багатонаціональними імперіями.

Халдейський цар Валтазар справляв величавий пир. Пили з посудин, загарбаних в єрусалимському храмі. Нараз невидима рука написала на стіні царської палати: „мене, мене, текел, уфарзін". Пророк Даниїл, що був у царському полоні, пояснив цареві ті слова так: „Господь Бог почислив дні твоого царства і покінчив його. Тебе зважено на вазі та знайдено, що ти не дотягаєш. Твоє царство розділено та дано медам і персам" (уярмленим народам — А. К.). (За Гарольдом Лемб'ом: „Кир Великий", Нью-Йорк, 1960 р., вид. „Давлдей").

Ці слова — „мене, текел, уфарзін" нависли над кожною імперією і від того Божого присуду й природної Божої закономірности не буде вийнятку і для Москви.

Неминуче наближається час упадку цієї останньої в світі колоніяльної імперії. Вона вже переживає великі труднощі, зовнішні й внутрішні. Заламується все дужче совєтсько-комуністична система господарства. Ідеологічна криза комунізму все більше поглиблюється. Поневолені народи підносять голови і не хотять виконувати наказів Москви.

Неодмінно прийде час зрушення до волі серед поневолених Москвою народів, а прийде він і серед московсь-

кого народу, який теж не має політичної і соціяльної свободи.

А Україна, пробуджена за останні сто років у своєму „Я", таки здійснить свої національні прагнення до відновлення власної державности. Це бажання у одних свідомо, в інших підсвідомо-інстинктовно вирує, а то й буяє, в крові та в зовнішнлх виявах невдоволення.

Бож ми віримо в Покров Пресвятої Богородиці й Божу справедливість. Віримо, що Архистратиг Михаїл зі сонмом своїх ангелів поборов і поборює злих духів та проповідників безбожництва. Бож ми віримо, що нам поможе й святий Юрій Переможець. Віримо глибоко й переконано, що здійсниться дія Божого, всесильного, історичного й природного закону Божої справедливости, перемоги добра над злом і свободи та волі над неволею. Бож свобода — це також дар Божий, це гін непереможного життя, що його відзначаємо в ці дні Великодніх свят Воскресіння Христового.

Віримо, що здійсняться слова Богом посланного нам новітнього пророка й генія Тараса Шевченка, що в своїй візії бачив майбутнє і прорік: „ВСТАНЕ УКРАЇНА!"

***

Подаючи до ласкавої уваги Вельмишановних Читачів цю дуже скорочену розвідку про неминучість відродження вільної й державної України, знаю, що „модерні" люди поставляться зневажливо до наведених в цій статті релігійних та історичних доказів і мотивів. Покликуватись на ідеї Христової віри та на минуле Батьківщини для таких людей є лише ознакою відсталости та загумінковости (обмежености) автора. Захоплення великими здобутками американської економіки та досягненнями техніки і взагалі сучасної цивілізації (а не культури) не піднесло їхньої духовости. Тому і релігійні мотиви та історичне минуле, що дає багато до думання, їх не інтересує і не є для них авторитетними. Але віримо, що це сучасне явище духовної порожнечі є тимчасове і минеться, як і всяке інше Боже допущення.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД «САМОСТІЙНОЇ УКРАЇНИ» ЗЛОЖИЛИ:

Канада:

Др. Іван Мулик	5.00 дол.
Пилип Семака	5.00 дол.
Венезуеля:	
Інж. І. Лазаренко	5.00 дол.
ЗСА:	
Ю. Давид	10.00 дол.
Василь Марущак	5.00 дол.
М. Кавка	5.00 дол.
Ольга Кукіз	5.00 дол.

Щиро Дякуємо!

ЧИ УКРАЇНСЬКА РСР Є САМОСТІЙНОЮ ДЕРЖАВОЮ?

Вже в 1925 році Д-р К. Трильовський у відповідь на большевицьку пропаганду про "українізацію" в статті "Партії і Вітчина" відповів:

"...Треба бути справді великим неуком в справах політичних щоб такий большевицький блоф признавати за "українську радянську державу."

Якаж це до біса держава, що не має ані свойого війська, ані своїх власних фінансів, ані своєї самостійної дипломатії, ані стисло означених границь, ані свого власного уряду — бо все Москва диктує?!

Треба бути або наївною дитиною, або лецтим туманом, або остаточно підкупленим агентом, щоби щось подібного називати державою! А ще до того — українською!"...

За 50 років нічого не змінилося. Сьогодні в Україні є 2,536,772 комуністів і 89,036 кандидатів у члени партії. Є 6,000,000 комсомольців. Всі вони в більшій чи меншій мірі виконують накази з Москви. Володимир Щербицький, секретар партії в своїм звіті на 25 конгресі, 10 лютого 1977 р. каже:

> "Вся праця Комуністичної Партії України була і є виконувана під прямим проводом Центрального Комітету Комуністичної партії Радянського Союзу."

Отже відповідь є ясна.

М. Л.

Степан Куропась

ПОЛІТИЧНІ ДЕБАТИ

Останні вибори президента були теж замітні тим, що президент Форд з республіканської партії і теперішній президент Джімі Картер згодилися на політичні дебати. Теж їх кандидати на віцепрезидентів републиканець сенатор Дол і демократ сенатор Мондейл рішилися на дебати. Дебати кандидатів на віцепрезидента не так важні бо кандидати на президента рішають про вислід.

Джімі Картер до тепер незнаний (Джімі Гу ?) радо згодився, бо дебати поставили його на рівні з президентом який мав багато до страчення а Картер нічим не ризикував.

Політичні коментатори кажуть, що хоч президент Форд мав ясно сформульовані тези, факти і позиції а Картер немав цього, бо він чіплявся того що висказав Форд, своєї теми і тези він немав. Бо хоч він говорив, що треба боротись з безробіттям і інфляцією, то це небули його тези, Форд боровся три роки у тому напрямі і мав успіхи які видно було в 1976 році і видно тепер у 1977. Коментатори дальше кажуть, що якби президент Форд не згодився на дебати а властиво не викликав Картера до політичного двобою, то бувби сьогодні президентом. Без дебат він вийшов би ціло і не зробивби помилки відносно Східньої Европи і домінації С.С.С.Р. на тому фронті. Президент Форд був попереджений щоби не викликати вовка з ліса, бо американці голосують нераз на того хто кращу має краватку, волося чи "мейкап", зокрема грішать тут жінки як виборці. У тих дебатах кандидат Картер небув теж "глемор бой", тож Форд тут не мав страху, але Форд зробив Картера славним, бо цей схопив Фордову помилку відносно Східньої Европи і використовував її до кінця. Не помогли вияснення президент. Форда і віцепрезидента Рокефеллера, що Форд зробив "містейк", що він прилюдно заявив на конґресі У.К.К.А. в Нью Йорку.

Бувший президент Ніксон, за адміністрації президента Айзенгавера був вісім літ віцепрезидентом а передтим сенатором, їздив до Москви мав з Никитою Хрущовим т. з. кухонну дебату а проте кандидат демократичної партії Кеннеді який теж не мав тези ні програми крім **"Амеріка гез ту мув агед".** Ніксон не оспорював цього але як досвідчений політик мав програму Айзенгавера вести далі. Кеннеді проліз на президента малою більшістю голосів. 35 тисяч голосів в Ілліной булиби вибрали Ніксона. До нині є сумніви чи тих 35 тисяч він не мав. **Те саме з Фордом, бо додаткових 4 тисячі голосів у Клівленді і 4 тисячі голосів у Мілвокі чи Гаваях буливи дали Фордові стейти Огайо і Вісканзін і вибір на 4 роки.**

Більшість жінок голосувала на Кеннеді бо він краще виглядав на телевізії, Ніксон був перемучений і у світлі виглядав старим. Зновуж більшість чорних виборців голосувало за Картером, бо він більше обіцяв, вони не дивилися на бюджет який треба збалансувати чи на брак гроша, бо треба друкувати нові гроші і тим причинитися до інфляції. Вони теж йшли з демократами бо републіканська партія це партія багачів. А правда та що президент **Форд був найбіднішим президентом З.С.А., коли Картер, Кенеді, Джонсон чи Рузвелт були мільйонерами.**

Президент Картер виграв вибори через помилку президента Форда відносно людських прав. По виборах він ще більше натиснув на тему людських прав написав листа до Сахарова приймає у Білому Домі дисидентів, чого не робив **Форд, хоч прийняв на авдієнції верховного архієпископа кардинала Й. Сліпого і був готовий прийняти Леоніда Плюща.**

Авдієнція Плюща не відбулася тому, що він критикував у Нью Йорку американський уряд зате, що він засудив шпигунів в користь С.С.С.Р., що поміг повалити комуністичний уряд у Чіле (Білий Дім заперечив) і т. п.

Президент Форд признався, що він

повинен був прийняти Солженіцина. Сьогодні Солженіцин став мільйонером. сидить забарикадований у горах стейту Вермонт і пише нову книжку на замовлення.

Українцям не полегшало від заяви президента Картера, бо заявляти одно а стати в обороні заяви друге.

Не піде З.С.А. війною в обороні людських прав, не буде боронити Югославії в разі інвазії Совєтами, не випустить українських десидентів.

Проте нам треба опікуватися нашими десидентами, бо розвалити совєтську тюрму народів, подібно як розвалено царську тюрму можуть лише люди з нутра, зовнішної інтервенції сподіватися годі.

С.С.С.Р. зброїться, не дотримуючись постанов Гельсінської Конференції, бо С.С.С.Р. не дотримує ніяких умов.

А З.С.А. говорять а не діють. Політика президента Картера не нова, він прийшов з нею 60 літ за пізно. В 1917 році президент З.С.А Вілсон пішов дальше, він проголосив відомих 14 точок які давали народам Европи і світу не лище Людські але і Національні Права. Україна скористала із 14 точок, встала і три роки змагалася з тими що порушували цих 14 точок. У висліді Аліянти і З.С.А. не лише не помогли Україні а навпаки помагали тим що порушували людські і національні права, а Україні яка мала досить хліба і війська не хотіли продати не то, що зброї але навіть йодини і бандажів. Тюрма комуністів евентуально розлетиться **і тоді польські і румунські війська помаршують на Львів, Вильно і Чернівці! Чи думає про те У.Н.Рада і Слава та Ярослав Стецько?** Треба політичних дебат щоби довідатися бо комунікати і звернення про те не подають жодної ради і розради.

Політичні дебати були навіть в сиву давнину дуже популярними. У гімназійній лектурі латинської мови в підручниках Беллюм Катиліне чи Беллюм Югуртінум є проте мова. У старинній Греції за Демостена були теж дебати на які масово приходили люди, щоби довідатися що буде. Дебати були свого рода живою газетою, бо комунікаційні середники або не існували (як телефон) або дуже спізнялися. В, З.С.А. голосними дебатами були в стейті Іллиной дебати славного **сенатора Доґласа з невідомим адвокатом Лінкольном** (Айб, хто?)

Арнольд Доглас якого звали "Малий Великий" був добрим бесідником, був багатим, мав дуже гарну і впливову жінку яка виїздила зним на "кампейн трейл", всього того не мав Лінкольн. Доглас не хотів дебат. На віщо мені дебати? Люди мене знають говорив він, приходять на мої віча, слухають мене і погоджуються з моєю політикою. Вся Америка мене знає, я не можу дебатами нічого скористати, Він був добре одягнений, зачесаний, гарний з лиця, їздив на віча кіньми і повозкою, а Лінколн бідний не любив вбиратися, ходив пішки але вмів своєю промовою причарувати слухачів.

Догласа намовили і він попав в засідку. Думав він дебатами позбутися конкурента на пост сенатора З.С.А. і евентуально на президента про що він мріяв.

Таких дебат відбулося сім. Перша дебата була в містечку Атова (Ottawa) остання в Алтон (Alton) біля Сейнт Луіс. Мала брошура описує такі дебати і з неї виходить, що друга дебата відбулася у містечку Фріман, що мало тоді 5,000 жителів. Возами запряженими в коні і воли приїхало до Фріпорт 13,000 людей. Люди сиділи і мокли на возах, варили їжу в казанах бо не було тоді мотелів і ресторанів були лише коршми. Люди 1858 року хотіли вислухати і другу сторону а не лише Доґласа. У тому часі чорним людям (неґрам) невільно було поселюватися в Іліной. Сенатор Доґлас боронив тої тези і голосив, що чорних можна транспортувати через стейт до Мізурі, так як перевозиться худобу.

Плятформа Лінколна була, що світ не може існувати на половину вільний а на половину невільничий.

Треба знести невільництво негрів. Така плятформа не подобалася тоді ще виборцям. Вони ще не були готові, небули приготовані до цього. І хоч любили Лінколна він програв вибори на сенатора З.С.А. але став славним

на всю Америку і два роки пізніше був обраний президентом З.С.А. і дістав назву Великого Еманципатора! Сенатор Доґлас програв бо північні стейти Америки були вже тоді готові звільнитися від політики поневолення. Рік пізніше він помер.

УКРАЇНСЬКІ ДЕБАТИ

Довгі і славні дебати між українцями і москалями відбувалися у Празі 1923 року. Московський соціяліст революціонер Чернов пропонував українцям вступити до "Ліґи Востока" і так розвязати питання самостійности України, аж доки Україна не дозріє відокремитися. У великій залі "Сметанова Сінь" на Пшікопех збиралися москалі і українці переважно на дебати в яких з українського боку брали участь також соціялісти роволюціонери: Микита Шаповал і Никифор Григоріїв. Українська Студентська Громада яка тоді начислювала 1,200 осіб доставляла слухачів не тому щоби інтересуватись дебатами а для того щоби виказати українську силу і вразі потреби викинути москалів із залі.

Треба признати що москалі є дуже холоднокровні в дебатах зате українці голосні і гарячі. Українські бесідники а було їх більше і студенти були проти "Ліґи Востока Европи" яку формулував Чернов. Вони були за повною самостійністю України, яка як буде це для неї корисно може приступити до Ліґи але не під командою москалів.

Були колись дуже популярні в українських громадах З.С.А. і Канади. Дебатувати був все готовий Мирослав Січинський, який був дуже популярний в З.С.А. і Канаді. Я був модератором одної дебати Січинського з канадським лідером Василем Свистуном який тоді був головою Союзу Українських Самостійників, організації, що мала свої відділи по всіх громадах Канади а навіть у Чікаґо. До Чікаґо прибуло багато гарних канадських хлопців і вони заснували тут відділ. Разом з відділом Оборони України соціялістичного напрямку т. зв. С.У.С. погодився на мене як модератора, бо я щойно приїхав з краю і буду невтральним. Було це осінню 1928 року. Василь Свистун який тоді ще не був адвокатом був у Канаді дуже популярним бо він зорганізував і поширив там українську православну церкву, помагав будувати Інститут ім. Петра Могили, та переїхав Канаду вздовж і поперек. Січинський мав славу з Галичини бо вбив намісника Галичини ґрафа Потоцького, великого українożера.

Свистун говорив річево, спокійно, наводив факти і дати, а Січинський нервово, злостився і кричав. Я кілька разів перервав йому слово бо недодержував умовленого часу. Темою дебати було **"Чи українські соціялісти йдуть правильною дорогою до здобуття Самостійної України".** Січинський заступав афірмативну сторону, Свистун неґативну. По дебаті слухачі хотіли голосувати хто виграв але я недопустив до голосування, бо виграв би той, що мав більше своїх сторонників на залі.

Таких дебат — де за "кводра" можна було бути, Січинський мав майже в кожній громаді і залі були заповнені. Крім Свистуна, Січинський дебатував з редактором "Свободи" Ревюком, який їздив на Україну, щоби переконатися чи Україна українізується. Січинський твердив що так, Ревюк фактами доводив що інше. Січинський дебатував з Євгеном Ляховичом, полк. Шаповалом, редактором гетьманської газети "Наш Стяг" у Чікаґо. Гетьманські Січі були у той час чисельно сильні підчас коли націоналісти від яких виступав Євген Ляхович були у стадії організування. На тій дебаті одна пані вдарила полк. Шаповала в лице, що присутні осудили а я як тодішній голова Окружної Управи О.Д.В.У. перепросив полковника і д в тій пані нагану. Зате як бандерівці почали організуватися в Чікаґо вона перша перейшла до них і я стратив добру приятельку яка до кінця свого життя не промовила до мене одного слова.

Покійний теж редактор "Свободи" Вол. Кедровський, Теодор Свистун з Філядельфії любили дебатувати на політичні теми і мали все готових слухачів.

Шкода, що ново прибула еміґрація не влаштовує таких дебат. Вже не за

"кводра" а за доляра чи два українська громада довідалася б про такі речі як; Чому У.Н. Рада не скликає сьомої сесії, чому розмови між президентом Лівицьким і революційною О.У.Н. не увінчалися успіхом? Чому Слава і Ярослав Стецько їдуть на Формозу і Корею? Чому не їдуть до Пекіна? Чому революційна О.У.Н воліє радитися з мадярами, болгарами чи румунами а не зі своїми? Можливо, що вона має переконуючі аргументи яких ми не знаємо! А в кінці, що робить найсильніша О.У.Н. у розбудові визвольної сили в разі розвалу СССР.

Бо є в З.С.А. сили які в своєму журналі пишуть що: доки живуть в Україні кобзарі і бандура, не страшні нам ні тюрми ні Сибір, Соловки ні Колима, ні тортури ні розстріли новітніх лицарів — кобзарів! Дав би Бог, щоби так було, щоби кобза нас визволила, але на жаль крім кобзи і кобзарів ще треба багато інших фізичних і духовних вартостей, яких хтось мусить тут і там організувати. Хто має бути тим "Хтось"?

Тому дебати на теми політики і нашого визволення потрібні бо час гряде. Кажеться в одній нашій стрілецькій пісні " Уважай щоб небуло запізно"!

— ● —

Антін Кущинський

ЕПОХАЛЬНЕ ЗНАЧЕННЯ СВ. ВОЛОДИМИРА ВЕЛИКОГО

(З нагоди його свята 28 липня)

..."Всі тривкі держави та великі культури розвивались з розвитком релігії і падали з її упадком. Бо крім релігії немає вищої сили для поборення моральної і соціяльної анархії, джерела якої лежать в примітивнім, стихійнім, релігією неопанованім містицизмі, руйнуючім своєю анархічністю всі культури і всі держави"...

Вячеслав Липинський
("Релігія і Церква в історії України")

Св. Володимир був найбільшою постаттю України тих давніх часів. Українська Християнська Церква почитає Його, почавши від 1263 року, Святим і Рівноапостольним за те, що Він, прийнявши Христову віру, поширив її на всі українські землі. Українська ж історія за його державні заслуги вживає при Його імені титул Великого Князя Київської Русі-України

Але нові дослідження й розвідки в таких історичних джерелах, як лист імператора Франків Людвіка з 871 р. до грецького імператора Василія Македонського та писання арабських істориків IX-го століття Іби Русте, Худул і Гардізі та німецькі хроніки Регінона Прумського, Гільденфельденського й Тітмара Мерзенбурського, ствержують, що і св. Ольгу, бабку св. Володимира, і св. Володимира чужинецький світ шанував і титулував їх королями й імператорами, поважаючи та подивляючи велич Київської Русі-України під їх кермою.

Також Київський високоосвічений Митрополит Іларійон величав і славив Володимира тим же титулом короля ("кагана" в тодішній мові). А посли Володимира до імператора Франків та інших чужих держав називалися послами руського короля ("кагана") і так, під тим титулом їх приймали на офіційних авдиєнціях.

Це показує як високо шанували тоді Володимира Великого і нашу тодішню державу і свої люди, і тодішній чужинецький світ.

Приходиться дивуватись і жаліти, що через пізнішу політичну конкуренцію з боку грецьких впливів, а пізніше ще й через впливи заздрісної і ненависної до всього українського Москви ті вищі титули "король", "імператор" забулися і замінилися на "князя" у наших істориків, що писали нашу історію під тими чужими натисками, подібно тому, як твориться й нині. Так понижувалась історична велич наших володарів та нашої історичної держави. Бо ж "князями" іменуються, зокрема у москвинів, і інші незначні, і зовсім незаслужені особи,

а на Кавказі і той хто має невелику отару овець, також зветься "князем". А та зміна історичного титулу "король" на "князь" при імені Володимира Великого прийнялась у нас у невідповідну звичку мабуть з почуття власної меншевартости у тих первісних істориків наших, на чию вину кладемо цей факт...

* * *

Які ж були причини такої слави святого Володимира? Яке епохальне значення особи цього велетня історії, що панував на Київському престолі в роках 980-1015, лишилось для нас актуальним і до нині? Постараємось відповісти на це хоч якнайкоротше.

Володимир Великий, як мудрий володар, розумів, що найбільшою і вічною силою для людини-духовної істоти, створеної по образу й подобію Божому є релігія. А маючи діло з освіченими представниками християнського світу, побачив перевагу християнства над поганством і рішив та владно здійснив охрещення українського народу. На тій вічній силі християнського віровизнання об'єднав в одній Церкві всі племена "руські", що до того часу були розєднані а то й розсварані різними поганськими віруваннями.

Здійснивши на основі єдиної Християнської віри ідеал соборности свого народу, Володимир підніс на тому тлі духовну культуру та освіту свого краю до рівня інших европейських народів. З державами тих народів Володимир тепер зміг нав'язати добросусідські відносини дипломатичного й господарського характеру, як рівний з рівним, а не підлеглий волі чи вищости сусіда. Таке наставлення свого власного "Я" у зносинах з потугою того часу - Грецькою імперією — Володимир Великий виявив ще перед охрещенням України, коли зумів примусити грецьких імператорів віддат в подружжя з ним грецьку царівну. А це в ті часи означало в теперішній мові — дипломатичною перевагою або великим політичним авторитетом у міжнародніх відносинах.

Володимир Великий міг так поступити тому, що вже встиг зорганізувати сильне військо, що показало себе чужинцям своїми перемогами над грецькою Тавридою (Корсунем). А він любив своїх "дружинників" і літопис згадує про те, як Володимир нагороджував їх за ті успіхи... Це істина, що її залишив нам Володимир Великий до наслідування — забезпечити існування своєї держави і її могутність можна тільки маючи своє добірне військо, про яке треба належно дбати.

Ще одну необхідну основу для існування самостійної держави здійснив Володимир Великий. Це господарське упорядкування економічного життя громадян держави, соціяльна підтримка бідніших верств, за що вони свого володаря назвали "ясним сонечком" та використання природніх багатств для своїх потреб а не експлоатацією для чужинця. Все це на зовні виявилось видаванням власної повноцінної валюти і Володимир карбував свої "гривні" з зображенням історичного знаку тризуба який після прийняття відбивано зі знаком хреста зверху, чого щей досі не узнають деякі українці християни.

Так святий Володимир дав нам п'ять основ для творення своєї Української держави:

1.) Християнська віра.

2.) Соборність українських земель.

3.) Сильне своє військо.

4.) Достойність у зносинах з чужими державами.

5.) Упорядкування господарського життя країни в інтересах свого народу.

Це є той епохальний заповіт святого Володимира, який кличе наслідувати його в сучасних стремліннях і боротьбі нашої нації і по цей день. Тому, свято Володимира 28 липня треба б назвати святом Української Державної Ідеї.

Інші нації мають також своїх історичних святих, що вважають їх за своїх духовних патронів. Мадяри мають св. Стефана, що також запровадив християнство на землі угрів, грузини мають свою святу Ніну Просвітительку, болгари — своїх святих Кирила й Методія просвітителів словян, чехи святкують свого князя Вацлава. Але ж наш святий Володимир Великий перевищив ці приклади своїми епохаль-

ними державними чинами при будуванню держави тому він є не тільки історичним нашим святим але й святим Провідником для сучасного ренесансу нашої нації в боротьбі за відродження Української Самостійної Держави . . .

* * *

Так, ще в X-му сторіччі українська історія мала такого великого будівничого української держави, який лишив для послідуючих часів історичний приклад — на яких основах Він тоді створив самостійну й соборну Київську державу, що її визнавали і велич якої подивляли інші потуги тодішнього політичного світу.

А згадаймо тепер **перші початки** новітнього відродження української державности в нашому XX-му сторіччі і порівняймо хоч короткими увагами чи **перші будівничі** політики в Києві часів нашого ренесансу скористали з того історичного прикладу й науки-заповіту Володимира Великого? Чи ті Володимирові п'ять засад було применено на самих початках того великого діла відродження України?

1.) Питання про значення релігії при будуванню державного життя нації зустріло негативне наставлення нашого першого українського уряду. Своє відношення до цієї ідейної справи висловив своїм "крилатим" словом сам Секретар Внутрішніх Справ Української Центральної Ради: "ми будуємо державу без попа й без кадила!"...

2.) Справу організації свого регулярного війська той же перший наш уряд не доцінював, не бачив в тому потреби, помимо патріотичного піднесення на той час українських вояцьких мас та Вільного Козацтва. Замість регулярної армії наші політичні чинники ставили своїм ідеалом створення якоїсь "народної міліції" і видали н а к а з про демобілізацію військових частин, допускаючи й сприяючи антимілітарній пропаґанді й агітації . . .

3.) Ідею соборности, проклямовану Українською Національною Радою Західньої Української Народної Республіки в Станиславові та "приняту до відома" універсалом Директорії УНР в Києві, було зневажено при договорі з Польщею, яким великі простори українських земель віддано Польщі . . .

Крім того, не загоювалась (ще й по нині) історична біда нашої нації, що заіснували вже від довшого часу українці католики і "не з'єднані українці православні . . .

4.)В зносинах з сусідніми державами наші політики перших часів Української Центральної Ради не поривали з ідеєю Федерації, то є фактично з підлеглістю московській політиці. Це позначилось навіть в 4-му універсалі про самостійність, бо в кінці того універсалу сказано, що Українським Установчим Зборам належатиме рішати справу про федеративний звязок з новою Російською державою.

А згаданий вище договір з Польщею що уступив їй наші Галицькі землі, також не говорить про рівність між контрагентами, бо українське "Я" уступило перед інтересами другої договорної сторони.

5.) Що ж до упорядкування народнього господарства, то перші рішення наших провідних політиків початків нашого державного відродження про скасування приватної власності на землю та про соціялізацію господарських дібр — разючо говорили про шкоду і неминучі розрухи між хліборобським населенням України. До того ж такі пляни і зарядження були неприродні для України, а були позичені від "старшого брата" — комуністичної Москви . . .

Вже з того біглого загальникового пригаданого порівнання, приходиться признати, що історія творення української держави Володимира Великого не була знана або бажана для українських політичних діячів перших днів нашого відродження XX-го сторіччя.

Пізніші старання змінити ті наставлення і навіть активні заходи радикально зробити корективи до тих історичних хиб, вже не вдалося направити. Ворог встиг зорганізуватись і з тих хиб скористатись.

Тому заповіт Володимира Великого залишається історичною наукою для наших стремлінь і боротьби і "на другий раз", а що той "раз" прийде, може й скоріше, ніж показує сучасна світова ситуація, ми глибоко віримо !

Володимир Янів

СТРАХ ЯК МОТОР ДІЇ Й ПОСТУПУ ТА ЯК ФІЛОСОФІЧНА ПРОБЛЕМА

(Впровадження у проблематику вечора УВУ у Штуттґарті п. т. "Наше завтрішнє довкілля").

В п'ятницю, 26 листопада 1976 року улаштував Ректорат УВУ свій черговий вечір, який втішався великим зацікавленням та успіхом.

З огляду на актуальність проблематики приносимо повний текст слова.

Редакція

При відкритті 22 спільного вечора Українського Вільного Університету із Штуттґартським університетом хочу висловити радість з того приводу, що ініціятори звернулися до нової — важливої та актуальної — ділянки досліду — до так жваво сьогодні дискутованої проблеми довкілля. Подібно як і при наших попередніх доповідях про орієнтацію в часі і просторі, йдеться і тепер насамперед про поведінку: нас інтересували попередньо в основному реакції — відповіді на певні побуджування — рослин, комах, птахів, ссавців чи теж людей, зокрема в певних незвичайних умовах, як напр. у в'язниці чи полоні, як ті всі "організми" орієнтувалися в часі і просторі. В основному це саме їхня поведінка була ґрунтовно аналізовона. Проте ж, проблема має теж свій Філософічний аспект.

Докладно це саме можна сказати про проблематику "довкілля". Наше довкілля є у постійній зміні, і ця зміна зумовляє також і зміну поведінки, доцільне достосування до нових умов. Ці переміни можна обсервувати і досліджувати на різних ступенях: зачинаючи від найнижчих організмів а кінчаючи на людині, чи на "гомо сапієнс", як її звикли ми окреслювати. Пригадаймо тільки здібність достосування при селекції "мікроорганізмів" — вірусів та бактерій — в обороні проти всіх знищувальних (чи "охоронних") засобів, які стосуються у боротьбі із недуґами. Ці охоронні засоби мають, зрештою, подвійне "янусове" обличчя: вони є одночасно пожиточні, але й загрозливі для людини, і — автоматично для людства. В цілому можна коротко тільки вказати, що довкілля у ході часу уважається у його новім сформуванні одночасно як досягнення, — як вияв і вислід поступу, але ж воно викликає в нас одночасно й затривоження. Скільки ж то протестів піднімається сьогодні проти техніки і так тісно з нею зв'язаного занечищення довкілля і проти випливаючих із нього небезпек. Ці протести степенуються до виразних спротивів чи навіть б у н т і в — іноді вони вироджуються в найдивовижніші збочення на манівцях т. зв. "гіпісів".

Це тривоження вказує на основне почування, що нас сповняє: воно ставить перед очі страх, як джерело наймодернішої філософії — екзистенціялізму із усіми його "граничними ситуаціями" непевности. Але ж страх аж ніяк не є прикметністю саме нашого часу, нашої доби. Навпаки, страх був невідлучним супутником людини з правіку. Екзистенціяльний страх у зустрічі із "граничними небезпеками" терпіння чи загроз знаходимо не тільки у Кіркеґора, але теж у Паскаля, чи в Апокаліпсі св. Йоана, щоб пригадати тільки тих кілька найголосніших імен..

Людина недосконала із свого власного нутра — зі своїми противенствами і роздвоєннями, із пристрастями та жадобами, — ця людина є одночасно розпачно слаба назовні, і завжди загрожена вона йшла у століття постійно у товаристві тривоги, — і це із її тривоги витрискує джерело нездержних пошуків, нервозного приречення на поступ. Це тривога допомогла людині шукати й знаходити охорону перед жарою та морозом, перед засухою та повенню, перед "моровим" повітрям та примхами природи чи стихійними катастрофами. Але й тривога перед найближчим довкіллям — перед

другою людиною чи людьми казали шукати охоронних протизасобів перед загрозою, перед насиллям, перед війною. На цьому шляху створено неперевершені винаходи, — речі важкі до зрозуміння, — і ще дальше маємо постійні винаходи. Спинено пошесті, — людський вік продовжено, — ціла порода ("спецієс") розмножується, і то розмножується у загрозливий спосіб; одночасно відкрито доцільні охоронні засоби проти нападів, але також жахливу смертсносну зброю для атаки, для наступу, для тотального знищення. І амоків біг до потуги і переваги триває дальше. А з другого боку зростає туга за комфортом та уживанням. Людина склонюється до гордої самопевности- опускаємо стару землю в дорозі у всесвіття. Але ж при тому поспіху втрачаємо почуття уютности та спокою. Тому тривога стає також підставою філософії.

Ми ніколи не можемо в собі втихомирити почуття жаху. Зовсім навпаки: чим більший поступ, тим більша тривога яка знаменувала в рівній печерну людину, що й "надлюдину" хмарочосів. Учора жахалися ми смерти, — сьогодні тривожимося можливою загибіллю світу, на зразок казочної Атлянтиди, чи біблійної потопи. Поступ приніс нам відчуження від природи, і ми в наших манівцях не знаходимо виходу із тривожного лябіринту... Несупокоєві зростаючого поступу посвятили ми самі себе, наше увнутрішнення, — ба, що більше — наші звичаї й закони, традиційні переконання і вартості, нашу віру й наш змисл для справедливости та правди. Щастя заступили ми насолодою й погонею за нею та пристрастю, а в ім'я нових ідеологій і нових законів під найрізноріднішими приводами застосовується насилля, а любов стає простою облудою. Насилля навіть звеличується, і цього не замічується, бо всякі засоби модерної пропаганди вміють представити його в природних шатах.

Один із сьогоднішніх доповідачів — наш почесний доктор А. Ґрайнер змалював у своїй інавґураційній доповіді в УВУ сучасні перегони невловимої цивілізації в наступний спосіб:

"Якщо ми будемо старатися ґрафічно представити технічний поступ в ході людської історії, то ріст від печерної людини аж до прибл. 1830 р. підноситься в гору сливе як проста лінія. Вона веде постійно, але спокійно, поволи й недраматично вгору. Все ж таки нема тоді нічого, що заповідало б переворот. В 1830 році зачалися перегони між паровою льокомотивою та конем. Виграла льокомотива. Якщо ми в нашім ґрафічнім представленні стан технічного розвитку в 1830 р. відзначимо висотою приблизно 3 цм., тоді осягнула б та лінія в 1945 році висоту прибл. 15 цм. . Від 1945 року до сьогодні ця лінія, при затримані мірила — була б із вписанням здобутків 1976 р. вища, ніж найвищкий дім нашого міста. Але заки ми б цю лінію вспіли нарисувати, вона вже знову не відповідала б дійсності, яка її випередила б"...

Що за плястичне змалювання — а одночасно, яка сповнююча тривогою картина майбутнього. Куди ж ми прямуємо? Коли і в який спосіб ми стримаємося у нашім поході? І чи ми взагалі ще можемо спинитися? Тимчасом уявім, що якщо ми видали б десятину того, що видаємо на розвиток техніки, на підтримку гуманістичних наук, то напевно було б можливо ще зупинити небезпеку, — знайти певну рівновагу між цивілізацією та культурою, між технікою та філософією, між духом та матерією. Ми могли б тоді зменшити розчавлюючу тривогу, чи може якось її собі вияснити, — запевнити людині дрібку щастя й розсудливости.

Тим часом ми є вплутані в світі протиставлень розтерзаного поступу. Але ж тим більше тяжить на нас обов'язок шукати виходу, розвязки хоча б 5 хвилин перед Дванадцятою! Опамятання, застанова належить до найважливіших завдань університетів, — до завдань і до дарунків, що їх повинні університети жертвувати людям. Хай же ж нам сьогоднішній вечір послужить до того, щоб нам стануло перед очима саме те завдання, — те зобов'язання. До повороту належить — поруч із застановою насамперед усвідомлення актуального стану. Як-

Рада зібралася їх зустрічати. Старики віддали салют римським стандартам, кладучи руки на груди, низько вклонилися консулям.

"Накази консуля всі виконано, чи ще що більше панови наказують?"

Встає найстарший та каже, що Римський Сенат наказав повідомити представників, що Картагіна мусить бути знищена!... Але на підставі обіцянки Римського Сенату їхня країна, права, святині та майно будуть збережені, й вони можуть збудувати друге місто. Але нове місто не може мати оборонних мурів, і мусить бути віддалене щонайменьше 20 кілометрів від моря.

Декотрі представники залишилися в римському таборі, другі повернулися. Народ вибіг їх зустрічати, щоб довідатися про нові вісті, але вони не могли відповісти, тільки плакали й билися в голови або взносили руки та кликали богів.

Увійшли до будинку сенату, скликано раду. В місті взносилися дикі крики юрби, яка з розпуки та ненависти гонила по місті вириваючи руки, ноги римлянам, що жили в місті.

Одноголосно рішено боронити місто до останнього чоловіка. Не здадуть свою прекрасну Картаґіну, свій дім на березі моря. Й якщо вона згорить, то нехай їхній попіл вимішається з попелом міста, та їхніх ворогів також.

Всіх рабів звільнено. Старий і малий, богатий і бідний працювали день і ніч куючи зброю. Жінки відрізували своє волосся на шнурки до катапульок. Будинки розвалювано, щоб дістати дерево та металь. Придумано на азіятський спосіб хитру підкорюючуся вістку яку вислано до римлян, щоб дістати хоч трохи часу.Проходили дні, а Картаґіна не виявляла знаку життя. Змучений римський консуль чеканням, примашерував під місто, думав увійти як у відкрите село. Застрахавсь, побачивши брами замкнені, а на вежах блистіла артилерія.

Картаґіна була твердиня, а її боронили люди, що стратили всяку надію. Облога тривала три роки. Като не дочекався сповнення свого бажання, помер. Не один командир стратив свою славу або згинув під мурами Картаґіни, облога не вдавалася. Але дістав команду Сціпіо Еміліянус. Тому що місто було на півострові, він збудував греблю від моря, відтинаючи місто від доступу, куди всякі продукти були доставлювані. А своє шатро розмістив із сторони суходолу, це створило повне окруження.

Картаґінці з ненависті вивели полонених, яких час від часу ночами заловлювали, кидали їх головою в низ поза мури. Богато людей протестували проти такого знущання.Але їх називали зрадниками. Шалів терор, осіб поміркованих клали на хрести по вулицях. Навіть ідол Молох дістав своїх жертв, на його додолу схилені руки кладено дітей які скочувалися під його ноги де горів вогонь. Не бракувало й патріотів, які віддавали життя, щоб боги принаймні мали милосердя над тими що останутться.

Крім того голод, хвороби, групи бандитів, що ходили від хати до хати забирати їжу. Вибухла страшна пошесть. Трупи лежали на вулицях, хто їх закопував часто падав на верх трупа, другі самі копали собі ями та лягали до них чекаючи смерті.

І тоді якби птиці рознесли вістку по Північній Африці, що Картаґіна от-от впаде. З чорних закутків землі, голої пустині, із печер, снігом вкритих гір Атлясу плазували ближче до берега моря чорні люди, тіло вкрите червоною фарбою, волосся дивно вистрижене, мова мимрава й скигляча. В день вони боролися з собаками за кусок кістки кругом табору, а коли знайшли кусок шкіри, то пекли в горячому попелі. Наївшися, отвирали грубі губи, показуючи білі ікли, впоївши жадні очі в мури твердині.

Нарешті прийшов той день. Зі сторони порту стіни були взяті атакою, й римські вояки втискалися вузькими вуличками.

Кожний дім був твердиня. Сухі постаті з вогняними очами боронилися з кімнати до кімнати, з поверху на поверх, на дах. Минав день за днем, але страшна музика не вгавала, вигуки, крики й співи окружаючих, крик і стогін ранених окружених, слабий плач

дітей розрубаних мечем. Минала ніч, минала друга, а смертельна робота продовжувалася: не було сну ані темноти, Римляни палили доми, щоб було видно вбивати.

Так пройшло шість днів, і лише головна твердиня ще трималася, стояла на високому камінному горбку в середині міста, на самім верху була святиння бога лічення. Горбок був вкритий людьми, які взносили руги до неба або пригортали один другого.

Жалібні скигління, як диких звірят, взносилося в повітрі, а за залізним кругом, що їх окружував було чути тріскіт вогню та глухий гуркіт падаючих брусів. Девять десятих мешканців вже були забиті. Людям на горбку було подароване життя, вони зійшли в діл з голими руками й віддалися в ярмо. Деякі скінчили свої дні в тюрмах, більшість були продані як раби.

Але в святині на вершку камінної гори 900 римських дезертирів, для яких не могло бути прощення, не здавалися. Заграла сурма, вояки вдаривщи мечем по куплі почали наступ на гору з боєвим криком Аляля! Аляля! Нараз фалянга як пружина корчиться взад. Великий вогненний язик із дверей святині котить їх назад, це дезертири підпалили, щоб не прийняти ганебної смерти военного суду.

Один чоловік у багряній одежі з лавровою галузкою в руці вибігає з святині. Це був Газдрубаль, головнокомандуючий, йому було подаровано життя, це для слави Риму вистачало. І як він склонив коліна перед консулем, на дасі зявилася жінка з двома діточками на руках, висловивши кілька слів прокляття в сторону свойого мужа, кинулася із дітьми в полумя вогню.

Картаґіна горіла 17 днів, тоді був протягнений плуг почерез землю, щоб правно покінчити з існуванням міста.

В новіших часах розкопи стін показали верству попелу від одного до одного і пів метра з кусками не зовсім згорілого дерева і куски заліза.

Сто років пізніше Юліян Цезар збудував другу Картаґіну і заснував колонію але в іншому місці. І ця римська провінція називалася Африка.

М. Лаба

Вільний і скорочений переклад із англійського за книжкою Вінвуд Ріде "Страждання Людини"

— ● —

ЧИ ПРО НАС НЕ ЗНАЮТЬ АБО НЕ ХОТЯТЬ ЗНАТИ ?

Під таким наголовком більше як 60 років тому, а то 6-го липня 1916 року була друкована в "Народному Слові" офіційному органі Української Народної Помочі в Америці слідуюча стаття:

"Часто читаємо в часописах, що нам доконче треба дати про себе пізнати чужим народам при помочі брошур, та що це одинока дорога вибороти собі самостійне національне становище.

Нам треба — кажеться — писати про нас на чужих мовах, щоб культурний світ не забув про 40 мільйоновий нарід і не пустив його мимоходом в часі мирових переговорів, в часі коли на других націях спочине ласкаве око помазанників божих.

Читаючи про таке наївне розумування "чемного Михася", що 40 мільйоновий нарід вже стоїть у віці своєї дозрілости а має лише сповнити двірську формальність, представити себе пануючим при помочі брошурки — якось робиться на душі пусто—глупо.

Як то, думає собі чоловік, — днесь світ знає про найменші мікроби, розбирає їхню чинність, — прислуги або шкоду — днесь світ знає про найдивачніші морські рослини, словом наука найдрібнішому атомови, найменшому робачкові присвячує довжезні студії, пише величезні томові книги, а про нас 40 мільйоновий нарід мав би ніхто не знати, ніхто не інтересуватись. Нам 40 мільйоновому народові треба аж видавати 8 сторін брошурку, щоб світ про нас дізнався. Чому нам 40 мільйонам треба доказувати, що

ми є на світі, що ми животіємо, ми — великий нарід — а не якийсь там мікроб, що випадково відкрито вченими.

Заходить тепер питання, чому про нас не знають?

А якщо знають — то чого мовчать? Чого світ справедливости не обізветься за нами?

І зараз надходить відповідь: світ не числиться із кількістю. Світ бачить силу народу не в числі, але в дії.

Світ не звертає уваги на масу яка остається в застою, яка не витворює нічого, хочаб та маса числила не 40 а 400 мільйонів народу.

За примір нехай послужать східні народи, орієнталісти. Візмім у порівнання сотки мільйонів Китайців а Японців? Чому Японією всі інтересуються, чому з нею числяться?

Тому — бо Японія виказує життєву силу, вийшла з вогненної проби побідоносно й творить діла які кажуть звертати увагу культурного світу.

Чому мікробами інтересуються й знають про них? Бо вони роблять своє діло, а змагання їх відбиваються і впливають на цілий організм.

А чому про нас ніхто не знає, чи радше не хоче знати?

Чи малиб нас уважати за масу на застою, яка сама собою не в силі витворити на стільки свідомости і волі, щоб ділами станути в ряд хочби елементарної політики, якої вимагається від кожної живучої нації, не кажучи вже щоб творили ми катаклізмові зміни, будьто у внутрішній чи заграничній політиці. А якщо в нас є застій, то чому? В чім причина? Де відкорінки лиха?

Не чужомовними брошурками переводженими в Нью Йорку давтавнським жарґоном, але своєю рідною мовою і для своїх рідних братів, розповідаймо звідки лихо взялось і що на нього радити.

Чи спільна мова, традиції, історія слави, лихоліть і терпінь не достаточна, щоб зуміла витворити в нас спільну велику ціль і не захитану віру в здійснення наших мрій.

Йдучи дотепсрішньою дорогою, ми справді заслужимо на осуд який подано в англійському журналі для інформації чужинців кажучи:

"There is no collective thought or mass consciousness of any kind among the Ruthenians, to enable them to assert their will in political matters and bring about cataclysmic changes in policy internal or foreign. Indeed, there is no such thing as a will of the people."

Не брошурками але ділами пишім історію про себе, а тоді скоріше змусимо "культуру" думати про нас і судити нас не як погній для других, але як живу націю, що силою волі жадає своїх прав.

Краще слухати що про нас говорять, чим хвалити себе не розбираючи як на нас задивляється культура XX століття."

* * *

В 1977 році ми дальше продовжуємо вчити світ. Ми хочемо просвітити Обєднані Нації, де від закінчення ІІ-ої Світової війни із самої Африки було прийнято 49 нових держав, яких назви ми не можемо вимовити ані запамятати. Головне є те, що великі держави не мають тепер заінтересовання в українській справі, а малі й бідні держави нам нічого допомогти не можуть, бо самі шукають помочі.

За страчені гроші можна б було мати українські Банки, Фабрики в Англії, Франції, Канаді, Австралії та Америці що давало б велику силу в політиці.

М. Л.

Крайня пора приглянутися тому, що діється на великих просторах України. Власне, коли хочемо чинно братися за розбудову, нашим першим обов'язком є приглянутися до життя і сміливо подивитися правді ввічі.

Дмитро Андрієвський
("Шляхи Розбудови", Розбудова Нації, ч. 4/1928)

НАШ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРАПОР

Наш прапор, сполука блакитного й жовтого кольорів. Загально поширені погляди, що наш прапор уявляє собою небо й пшеничні лани, сонце й небо, сонце й море, зовсім безпідставні, бо український прапор, під час«Весни народів», біля 1848 року, коли творилася більшість національних прапорів, за Галицько-Володимирського королівства був золотий лев на блакитному полі, **згідно з вимогами геральдики** заступлено золоте тло гербу жовтою (верхня частина прапору), а кольор щиту блакитною. (нижня частина прапору).
Те правило геральдики торкається і нашого державного герба — золотого тризуба з хрестом на блакитному тлі.

Довголітній спір про порядок кольорів національного прапора вівся між прихильниками жовто-блакитного історично-геральдичного прапора й прихильниками блакитно - жовтого державного з 1918 року, **вирішено** українськими **політичними партіями** в користь блакитно-жовтого прапора.

Цю помилку проти приписів геральдики може поправити тільки закон що його видасть влада самостійної Української Держави.

Сполука жовтого й блакитного (а не синього) кольорів у національно-державних прапорах сьогодні рідкісна і тільки єдина Швеція вживає блакитний прапор з жовтим хрестом. Подібні до нашого, жовто-блакитні прапори, має долішня Австрія, Дальмація й Бравншвайґ. І в Долішній Австрії провадиться такий сам прапорний спір який був у нас, бо й там найшлися приклонники жовто-блакитного й блакитно-жовтого прапорів. В Німеччині споряться над кольорами своїх прапорів, в Естонії й Голяндії також. Сполука жовтого і блакитного кольорів нашого національного прапора походить ще з перелому 13-14 століть.

Символічне значення кольорів постало вже в середновічній геральдиці **і так золотий (або жовтий) кольор означає християнські чесноти: віру, милосердя, мудрість, справедливість, постійність, а блакитний кольор означає вірність, відданість.**

Отже в тій символіці слід дошукуватися справжнього й первісного значення стародавніх українських кольорів.

Кольори нашого прапора є одними із найстарших державних кольорів в **Европі.**

●

Антін Кущинський

СИМВОЛІЧНЕ ЗНАЧЕННЯ ТРИЗУБА
(За "Українським Козацтвом" ч. 3, (42) рік 1977)

Наукові дослідження про первісне походження нашого державного герба прийшли до висновку, що його історія губиться десь в далекій сивій давнині ще з перед п'ятьма тисячами років. (Див. нашу статтю "Праісторія тризуба" в "Українському Козацтві" ч. 4 (38) 1976 р. стор. 48-50) ... Тим більше загубилось та трудно знайти чи відгадати первісне розуміння самого рисунку цього знаку. Символічне значення його призабулося у пам'яті сотень поколінь кількох народів — предків української нації. А через довгу політичну неволю України за кілька минулих століть пам'ять про нього ще дужче затерлася.

Тому тепер, коли Україна в ХХ-му столітті знову вийшла на історичну арену свого нового буття з нововідродженою своєю державою, то в шуканнях і здогадах про значення тризуба — цього найстаровиннішого символічного знаку — постала ціла низка найрізнорідніших теорій та думок. При цьому, для пояснення рисунку тризу-

ба, що походить з дохристиянської ери, прикладають теорії і часто леґендарні висновки не лише з давньо-історичної тематики, але й теорії з новітньо-християнським вияснюванням.

Існує понад тридцять наукових теорій про первісне значення тризуба, опрацьованих українськими й чужими вченими й дослідниками. Ради цікавости подаємо деякі з них.

Перша, що сягає своїм здогадом аж до найдавніших часів є німецька. Вона каже, що тризуб це знак поганського ще римського бога морів та інших вод — Нептуна.

Друга, подібна їй, каже, що тризуб є знаком грецького божка морів та води — Посейдона, що своїм жезлом, увінчаним на вершку тризубом, казав морю бушувати, або одним, помахом того жезла створював на морі тишу...

З історичної точки зору ця теорія викликає довіря, бо береги Чорного моря в давнину заселювались грецькими поселенцями. Культ же Посейдона в Босфорсько-Кимерійській державі був дуже поширений, що передалось там же Грецько-Візантійській державі. Починаючи з V-го століття перед Різдвом Христовим грецькі колонії при берегах Керченської протоки Чорного моря почали об'єднуватись. На монетах, що знаходяться в тих місцях і за тих часів є зображення тризуба Посейдона. Виникла ж потім Українська держава часів Кия, Олега, Святослава і Володимира Великого з їхніми славними морськими походами та торговельними подорожами до Греції (Візантії) стала, в розумінні того часу, морською державою. Бо ж тоді наша чорноморська фльота панувала на Чорному морі. Тож цілком логічно, що й тризуб по прикладу Візантії став знаком цього, вже новітнього володаря моря — Русі-України.

Ця розгадка значення тризуба, як знаку з жезла поганського бога Нептуна чи Посейдона довший час мала найбільше популярности, аж поки не появилися нові теорії, новішого гатунку, а згодом — і теорії з глибшими науковими доказами.

Але заки перейдемо до їх перегляду подамо, ради цікавости, й повноти нашої розвідки ще одне, досі неопубліковане вияснення про символічне значення тризуба. Це вияснення обґрунтовано на підставі аналізи самого слова "тризуб" в перекладі на мову кавказького народу черкесів, які по старовинному звуться адигейцями. Цю теорію подав мені знавець адигейської мови, історії, культури та давнього політичного життя свого народу. Але своє ім'я автор цієї теорії не дозволив мені опублікувати.

Слово "тризуб" в перекладі на адигейську (черкеську) мову звучить — "щр-кас". А той народ, що за свій знак має тризуб, має по адигейському зватись — "щркасами", або в новітній вимові — "черкесами". З того повстає здогадлива теорія, що черкеси або адигейці є старовинні українці, або, що українці є новітні черкеси. Так каже нам наш перекладчик і продовжує слідуюче вияснення, що його тут подамо.

Сама буква "Щ", з якої починається назва "тризуб" в черкеській мові і яка вимовляється по черкеському як "ЩР", в адигейській мові означає також цифру "3" (три). А слово «кас» означає вістря в формі меча. Бо для означення звичайного вістряка у адигейців-черкесів є окреме слово «кац» (а не «кас»).

Але слово «кас» має ще й інше значення, яке по українському може бути висказане словом «плин» від слова «плисти». Тому ціле слово «щр-кас» означає — «три плини», чи в сучасному поняттї — «три ріки»».

Тому автор цієї лінгвістичної теорії вказує, що знак тризуба був символом держави, яка існувала на просторах трьох водозборів річок і подає їх назви: Дін, Дніпро, Дунай, а разом з тим перекладає їхні назви на свою адигейську мову.

«Дін» у нього означає-заклик — "будемо воювати" або — "виборене війною". «Дніпро» означає в перекладі — "вибране обличчя" чи — "наше обличчя", то є — "ми". «Дунай» означає — "мир", "спокій", "тишина".

При тому автор звертає увагу наших читачів, що в прадавні часи був звичай висловлюватись короткими знаками й символами та писати ієрогли-

фами і в тих гієрогліфах (рисунковим письмом) означати цілі історії, цілі минулі славетні події або їх пророчити і то одним знаком. Тому кожна лінійка та найменьша карлючка на якомусь знаку — символічному рисунку була старанно продумана і щось передбачувала або про щось оповідала.

Тому, повертаючись до перекладу назв трьох наших річок, він хоче в тих назвах по адигейському бачити цілу історію постання й закріплення праісторичної й нової Української держави на Дніпрі та з просторами, що на заході мали свою річку Дунай, а на сході — Дін.

Далі наш приятель адигеєць звертає нашу увагу на те, що символічний рисунок тризуба складається не лише з трьох "зубів", але має ще й невелике закінчення в низу, а це все разом створює форму староукраїнської букви "Щ". Бо ж в старовину буква "Щ" писалася так, що карлючка під нею містилася внизу по середині, а не під правим кінцем... Словом, давня буква "Щ" в тому зображенню, як вона колись писалась, була нічим іншим як упрощеним рисунком тризуба, що й був символом держави на трьох ріках.

Цей значок під тризубом (під буквою "Щ") по черкеському-адигейському означає в перекладі на українську мову слово «веду» «вести», то є символізував те, що держава, яка посідає територію водозбору трьох річок, ще приєднає або приєднувала до себе Крим і Кавказ або, що з тих територій походить.

Ось як розібрав мені символічне значення тризуба черкес (адигеєць) знавець своєї старовини, настирливо не дозволяючи подати його ім'я й прізвища чи то зі своєї скромности чи, може, з причин певної фантазії при розгортанню теорії про спорідненість українського й черкеського народів у давню давнину...

Але ця теорія, на нашу думку, має все ж таки певний науковий інтерес, бо ж відомо, що наш народ ще до половини XVIII-го століття москвини називали "черкасами" або "черкаськими козаками"... Маємо ж на Україні старовинне місто Черкаси, а існує ж ще місто Новочеркаськ і т. д. Це все вказує на якусь спорідненість між нашою й черкеською нацією, що перебуває на Кавказі в сусідстві з колишнім історичним українським Тмутороканським князівством...

* * *

Звертаємось до інших теорій, навіяних бажанням та шуканням пояснити символічне значення тризуба більш зрозумілим способом. В тій інтенції заіснував цілий ряд слідуючих вияснень.

Дуже коротко пояснили значення тризуба французькі вчені, опреділивши його, що це — "просто знак свободи".

Німецьке пояснення виходить з новітньої християнської думки і знаходить в формі рисунку тризуба схематичний рисунок голуба, що спускається з неба і є символом Святого Духа.

Далі слідують в тому християнському заложенні пояснення з українських джерел. В мотиві рисунку тризуба вони бачать: образ церковного світильника — "трикірія" (трисвічника) з Софійського собору в Києві.

Інші пояснення кажуть, що то є образ старохристиянської триєдиної церкви або "порталу" (церковного головного входу).

Інші в рисунку тризуба вбачають зображення горішньої частини скипетра, званого "діканікіон", як ознаку візантійських (грецьких) цісарів.

Пояснюють ще зображення тризуба як схематичний рисунок котви (якоря), як символу надії чи опори в "житейському морі".

Деякі московські вчені знаходять в тризубі дві злучених з собою букви "В" та букву "І" по середині. А петлю під тим знаком вважають за букву

"О". Тому весь тризуб відчитують так: "Володимир Великий і Ольга". Отже, вбачають в нашому державному знаку монограму цих двох князів.

Нарешті, наведемо монограмічне пояснення тризуба на підставі досліджень українських учених, яке чи не найкраще розв'язує питання про те, що означає рисунок нашого тризуба з точки зору сучасного вже розуміння символу.

В давніх часах був звичай бити на монетах такі монограми, в яких містився титул чи ім'я володаря. Такий був зокрема в Греції, в Малій Азії і в грецьких колоніях на берегах Чорного моря. Тому то й Володимир Великий наслідував той звичай. На первісних срібних монетах Володимира Великого рисунки тризуба ще не мали такої заплутаної форми, як пізніше. Тому ті рисунки легко розібрати на частини, з яких виходили окремі букви...

Коли розібрати рисунок тризуба на різні грецькі букви, обертаючи при тому тризуб на різні боки, то це дасть букви, з яких складається таке слово: "В А С І Л Е У С", себто монарший титул, якого вживали всі володарі тодішнього Сходу. Візантійський (грецький) титул "васілеус" означає титул, який на українську мову можна перекласти як — "цар" чи "король" А Володимир Великий при охрещенню дістав ім'я "Василій", що походить з того ж грецького слова і означає — "царський", "королівський".

(Див. рисунок ч. 1 на стор. 29.)

Так само, коли розкласти частини рисунку тризуба на частини, то з нього вийдуть староукраїнські, або, як їх називають — слов'янські або кириличні букви. Ті букви складають таке імя: "В Л А Д И М Р Н С Т О Є" При доповненню пропущених букв (що зроблено мабуть для складення симетричности рисунку або для скорочення за тодішньою практикою) вийде такий повний текст: "ВЛАДИМИР НА СТОЛЄ", то є — "на троні".

(Див. рисунок ч. 2 на стор. 29.)

* * *

Символічне значення нашого гербового знаку в часі, як він появився, певно було для всіх ясне й зрозуміле. Але з віками рисунок його доповнювався різними геральдичними додатками під впливом та в дусі довших історичних епох, і кожна з них лишала свої рисункові зміни, а то й гієрогліфічні додатки як відбитки довгих віків існування тризуба. Так він втрачав первісний свій вигляд і відповідно змінялось, еволюціонувало і його символічне значення. Він набирав нові, відповідні до потреб часу форми деталів його рисунку, а також набирав і іншої символіки.

Є історичною правдою, що тризуб з поганського знаку з прадавньої мітології, за часів віри в Нептуна й Посейдона, за довшого потім бігу століть набрав значення нового символу державно- володарської емблеми, що вже сталася за часів Великого Українського Короля Володимира Святого, званого чомусь "Князем" (бо так бажала тодішня грецька а пізніше — московська політика).

Навіть вже за тих новіших, Володимирових часів та еволюція ще продовжувалась і ми маємо приклад як історична доба й вимоги часу викликають зміни і в самому рисунку державної емблеми, державного герба. Бо ж гербові знаки тризуба на монетах Володимира Великого спершу, коли він ще не прийняв християнства і не охрестив Україну, не мали зображення хреста на тризубі. Лише по прийняттю християнства той же знак тризуба став відбиватись на монетах Володимира Великого з хрестом. І той знак тризуба з хрестом унаслідували інші монархи України по простій а полекуди і по бічних лініях від Святого Володимира Великого.

Але треба зазначити, що історична минувшина України після Княжо-Королівського періоду перервала на якийсь час пам'ять про наш старовинний герб і про нове його символічне значення як емблеми християнської держави Володимира Великого.

Коли ж, з відродженням Української Держави за новітньої доби вже за нашої пам'яти відновилось вживання тризуба як нашого державного герба, то ще й досі не наступило загального

узнання його рисунку з хрестом на середньому зубі. Цей символ християнства, символ перемоги життя над смертю, символ перемоги добра над злом, символ сучасної боротьби християнства проти безбожництва ще не увійшов до свідомости всіх українців Впливи нового поганства — марксизму й соціялізму — ще володіють багатьма душами українських патріотів. Навіть дехто з українського християнського духівництва ще не узнає хреста на тризубі. Вони ще не признають зображення тризуба з хрестом помимо п'яти законів виданих Українськими державними владами: про вживання такого державного герба, 18 січня 1918 р. за Української Центральної Ради;18 липня 1918 р. під ч. 192/44 та 17 вересня 1918 р. за Гетьманської держави Гетьмана Павла Скоропадського; і 3 січня 1919 р. під ч. 10/1 та 25 січня1919 р. видані за Директорії УНР за підписом її Голови Головного Отамана Симона Петлюри. .

Але з нами Бог, і ми віримо, що знамено хреста на нашому державному тризубі з його символічним значенням, вже встановлене законами Української Держави, знайде зрозуміння і обов'язкове применення у всіх державно думаючих українців.

Використані джерела:

1) Болсуновський — "Про знак Рюріковичів". Київ 1908 р. /За журналом "Дорога" число 8-9 за 1943 р.
2) Тадей Скотинський — "Український герб та прапор" Львів, 1935 р. стор. 25-27.
3) Проф. Євген Онацький — "Наше національне ім'я і наш національний герб". Буенос Айрес, 1949 р.
4) Барон М. А. Таубе — "Загадочний родовой знак Владимира Святого" /"Сборник статей посвяченых П. Н. Милюкову". Прага,, 1929.
5) Проф. В. Січинський — "Український тризуб" /"Народня Воля" вересень 1941 р.
6) Ян Токаржевський-Карашевич — "Походження і герб Мазепи" /"Мазепинський збірник" ч. 1. Варшава, 1938 р.
7) Проф. Дм. Дорошенко — "Історія України" 1917-23. Ужгород, 1923 р.
8) Проф. Інж. С. Нагай — "Ще про український герб та прапор" /"Український літопис" ч. 2. Ауґсбурґ, 1947 р.
9) Д-р Р. О. Климкевич — "Цікаве з української геральдики". /"Ми і Світ" ч. 27 липень 1956 р.
10) С.Шрамченко — "Піднесення українського прапору в Чорноморській Фльоті". /"За Державність" збірник 2. Каліш, 1935 р.
11) С. Шрамченко — "День свята Української Державної Фльоти" /"Літопис Червоної Калини" ч. 6. Львів 1933 р.
12) С. Шрамченко — "Закон про державну українську фльоту та його виконавці. /"За Державність" збірник ч. 5. Каліш 1935 р.
13) О. Пастернак — "Пояснення Тризуба". Прага 1941 р.
Та інші . . .

Рисунок ч. 1, до стор. 28.

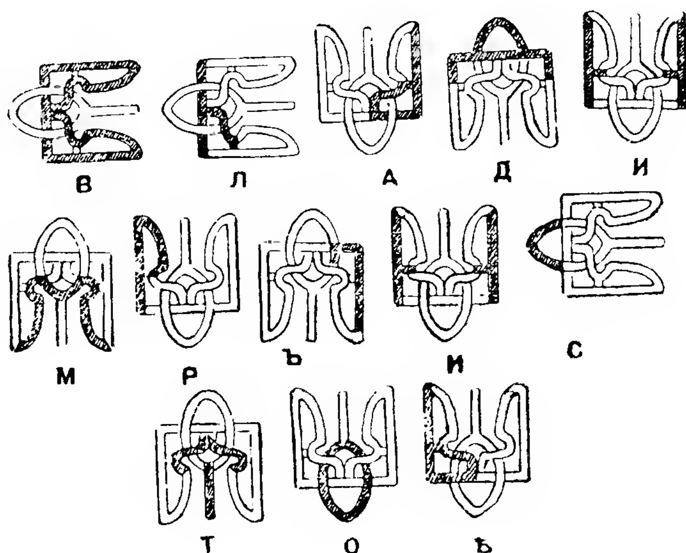

Рисунок ч. 2, до стор. 28.

Роман Молот

ДЕЩО ПРО РЕЛІГІЇ

Всі уряди держав переводять періодично перепис свойого населення, дс на анкетах ставлять питання які уряди вважають доцільними. Але навіть сьогодні в часі електронічних компютерів, жодна держава не має точного обліку населення, а найгірше мається спр'ава з обчисленням релігійности мешканців даної країни. Найточніші дані мають мусулмани і демократичні країни. В демократичних країнах церковні організації мнють майже точний спис своїх віруючих.

Найгірше є справа в комуністичних країнах, де уряди поборюють релігію, і якщо мають точну статистику то не опубліковують. Наприклад в Совєтах є блисько сорок релігійних культів, але скільки осіб до якого культу належить, то фахівці статистик роблять лише приблизне зіставлення.

Отже найновіші дані є, що Християн у світі є 952 мільйони, Жидівської віри 14.5 мільйона, Мусулман 538 мільйонів, Зороастра 229 тисяч, Шінто 62 мільйони, Таоїстів 30 мільйонів, Конфуційців 176 мільйонів, Буддистів 245 мільйонів і Гіндусів 520 мільйонів. Разом усіх 2,537,729,000. а населення є — 4,100,000,000. В 1950 році населення було 2,500,000,000.

Найбільший приріст населення є в Африці і Азії. Тепер в Азії проживає 2,400,000,000 осіб, але фахівці твердять, що сам китайський уряд не знає скільки має людей в своїй держ'аві.

Історики які студіюють розвиток релігій, твердять, що люди більше горнуться до релігійних культів в часі війни, чи природних заворушень: землетрусів, пошестей. А в часах добробуту байдужніють. Це також підтверджується сьогоднішніми доказами, коли після Другої Світової війни, зріс добробут для населення Европи і Північної Америки. І як результат добробуту і також інших причин як наприклад переїзд населення в інші місця країни (в ЗСА на 215 мільйонтв населсння лише 9 мільйонів живе на фармах) богато церковних будівель залишається не вживаними або є перемінені для інших цілсй. В Чікаґо грецька церква була продана чорним мусулманам, українська пр'авославна також продана чорним, одна католицька перемінена на мешкання, румунська перемінсна на театр, лютеранська на медичний центр а одна в персдмістю на крамниці. На заході Америки одна церква перемінена на коршму "Святого диму".

Гірше є ситуація в Англії й Европі. Вже є кілька церков в Оксфорді, Лондоні вжиті для інших цілей. Англіканська церква припускає, що на понад 17 тисяч церков і каплиць до 1980 року около 6 тисяч буде залишено. В Европі ще є одна причина, а це брак фондів на удержання будинків, бо лише 40% віруючих відвідує церкви так що фонди є малі. Ще найкраще ситуація є в Північній Америці, де участь беруть 50% віруючих і щедріше дають датки, а коли вже немає виходу, то пробують вжити дані будівлі для користи своєї громади.

Безнастанно хитаючись між націоналістичним "хочу" й соціялістичним "мушу", українські соціялісти нераз намагалися переплюнути своїх московських товаришів (Третій Універсал, Трудовий Конґрес, система рад і т. д.), але справа була безнадійна. Ініціятива лежала в ворожих руках і боротися з большевиками соціяльним радикалізмом було неможливо, Треба було шукати іншого роду власної, питомої зброї та протиставити її московським гаслам. Вони ж не виявили ні оригінальности, ні творчости навіть у демагогії, не то що в опануванні глибинами соціяльного руху. Вони не мали власної зброї і тому мусіли програти.

Дмитро Андрієвський
("Шляхи Розбудови", Розбудова Нації, ч. 4/1928)

М. Лобода

ТРИ НАПРЯМКИ КОМУНІСТІВ СССР

За часів панування Й. Сталіна члени Комуністичної партії "большевиків" могли лише виконувати накази і мовчати. Але були й такі, що часом на партійних нарадах забирали слово й мали свої ідеї щодо будови комунізму. Всіх таких, раніше чи пізніше, Й. Сталін спромігся фізично знищити.

Після 1930 року Сталін навіть заборонив "Організацію Старих Большевиків". Справа була в тому, що старі революціонери дещо читали Маркса й Енґельса, знали часом особисто Леніна й розуміли соціялізм інакше, як того хотів Сталін. Під Сталіна проводом, писання Маркса, Енґельса й Леніна були пофальшовані, так, що молодші члени партії не знали дійсного марксизму-ленінізму. Жінка Леніна Крупска пробувала боротися проти таких потягнень, але була ізольована від партії а її книжки зняті з бібліотек.

На своєму шляху будови "диктатури пролетаріяту" Сталін вживав партію для нищення мільйонів населення а одну групу в партії проти другої, й ніхто не міг знати коли його черга. Звичайно кожний має свої думки про характер Сталіна, але його син Яків на запит німецької розвідки: Чого Сталін найбільше боїться? Відповів: "Найбільше боїться націоналізмів, щоб його не побороли, але Ви Німці цього не використаєте, бо ви завойовники..." (Німці хотіли виміняти Якова за маршала Павлюса, але Сталін не згодився).

Після смерті Сталіна й виявлення Хрущовим його злочинів, в нових виданнях політичних книжок пробують вложити назад ті речі які були виеліміновані, але це не є так легко, бо часом тяжко навіть віднайти де є правдиві записки чи друки.

В процесі еволюції вже не є партія большевиків а просто Комуністична партія, а Червона Армія перейменована на Совєтську Армію.

Один напрямок у партії є, що соціялізм себе не виправдав, і шкода часу тратити й будувати комунізм, що є утопією, а піти шляхом нормального розвою людства — але цей напрямок є партією заглушений.

Другий напрямок вважає, що кляси в Совєтському Союзі вже не існують, тому "диктатура пролетаріяту" вже не потрібна, що "Соціялізм" є збудований а тому треба перейти до будови "Комунізму".

А що таке "комунізм", то навіть комуністи не дуже ясно собі уявляють, але в загальному вважають, що за соціялізму винагороджується людина за свою працю (тому платні не однакові), а за комунізму, кожний дістає по своїй потребі.

Третій напрямок, це ті, що при владі, признають, що соціялізм збудований, "диктатура пролетаріяту" не потрібна, але ще комунізм будувати не можна, бо не має досить товарів, харчів і всяких інших матеріялів. Якщоб дати людям "по потребі" то не вистачить для всіх, а також культура населення ще не є на висоті жити в комуністичному суспільстві. Тому потрібно перше збільшити пробукцію в усіх галузях і піднести рівень свідомости мас. Проте вже зачинають в деяких колгоспах платити місячну платню а не за трудодень, що малоб зрівняти колгоспників з робітниками фабрик.

....

За 60 років їм не вдалося виховати комуністичне суспільство, не вдалося зрівняти всіх людей: лінивих з працелюбивими, чесних з підлими, розумних з недотепами, але вдалося перетворити мільйони людей на злодіїв і фальшівників. Бо в СССР, кожний краде і фальшує звіти.

Bibliothèque Ukrainienne Symon Petlura à Paris
Українська Бібліотека імени С. Петлюри в Парижі

6 rue de Palestine - 75019 Paris Téléphone: 202 29-56

Для переказу грошей
Поштове конто : C.C.P. 8369 06. Paris.
6, rue de Palestine. 75019 - PARIS

Банкове конто :
Crédit Lyonnais. 134, rue de Belleville. 75020 - Pari
№ 59359 H Bibliothèque Ukrainienne S. Petlura

РІК XIX — Ч. 38. ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ ТРАВЕНЬ 1977

КОРОТКИЙ НАРИС ІСТОРІЇ І РОЗВИТОК БІБЛІОТЕКИ ІМ. С. ПЕТЛЮРИ

(1926-1976)

Нема в світі, поза межами Батьківщини, більш менш поважної української бібліотеки котра б могла пишатися 50-літнім ювілеєм свого існування. Невеличкі бібліотечки драгоманівців у Швайцарії або бібліотека першої української громади у Франції зникли ще впродовж 1-ої світової війни. а про заснования бібілотек на американському континенті нема відомостей раніш ніж після 2-ої світової війни. Про долю бібліотек науково-історичних інститутів у Берліні, Празі чи у Варшаві ми нічого не знаємо. Отже, найстаршою великою бібліотекою, яка існує тепер і яка стала вже українським всенаціональним культурним осередком у вільному світі, є Українська Бібліотека-Музей ім. Симона Петлюри в Парижі.

Думка про створення такого осередку, в центрі світової цивілізації, в Парижі, належить самому Головному Отаманові С. Петлюрі, але ідея її здійснення і завершення належить Прем'єр-Міністрові УНР, Вячеславу Прокоповичу. Це він, що вже коротко після трагічної смерті Головного Отамана, в червні 1926 р., проявив ініціятиву скликання міжорганізаційних зборів українців Парижа на яких запропонував створити Бібліотеку-Музей « Пам'ятник Нерукотворний », щоб належно вшанувати пам'ять покійного Президента України С. Петлюри.

50-літню історію бібліотеки ім. С. Петлюри можна поділити на три періоди, відповідно до провадження її трьома різними бібліотекарями, зглядно відповідно до активності кожночасного голови Ради Бібліотеки.

Перший період (1926-1944), коли головою Ради був В. Прокопович, а першим бібліотекарем І. Рудичів. Впродовж цього періоду (з невеличкого приміщення Бібліотеки на Порт Ройяль) висилаються листи і заклики до українців у вільному світі. До Бібліотеки починають приходити численні українські книжки і журнали, а також чужомовні видання. Тоді ж були зорганізовані перші представництва Б-ки в різних европейських країнах. Першим нумером записаним до каталогу, котрий старанно вів І. Рудичів, була записана книжка « Конституція Української Держави » складена гетьманом Пилипом Орликом у Бендерах. подарована В. Прокоповичем. Ця книжка, для початків творення Бібліотеки ім. С. Петлюри, мала також символічне значення.

Не зважаючи на її скромне приміщення Бібліотека скоро стала центром уваги українського громадянства у Франції і в Европі.

Хоч про довоєнну історію Бібліотеки було вже коротко описано в бюлетені Бібліотеки ч. 18., варто однак пригадати деякі моменти з того опису, а саме, що завдяки патріотичній допомозі пок. Ілька Хмелюка (антиквара) були знайдені ним і куплені для Бібліотеки надзвичайно цінні чужомовні книги, як напр. « Опис України-Боплана », книжку, котру безнадійно шукав у Парижі ще на початку 18-го століття Григорій Орлик і не знайшов її . Далі були набуті : « Історія Русов », « Історія Карла XII » Вольтера, « Історія Козаків » Шюрера, « Історія Києва » Берлінського та інші.

Маса присланих і набутих книжок і часописів змусила Раду Бібліотеки змінити приміщення на більше, а саме, на 5-тикімнатне помешкання на рю де ля Тур д'Оверрнь. Тут одну кімнату було відведено для музею С. Петлюри, де були вміщені майже всі його особисті меблі, ліжко, застелене як колись на рю Тенар, стіл зі всіма письмовими приналежностями, крісло та вітрини з його особистими речами. Друга велика кімната служила читальнею та для загальних зборів громадянства. Решта великих кімнат приміщення були заповнені полицями і шафами в яких були розміщені дуже цінні матеріяли, між котрими була збірка французького амбасадора Гонена, що торкалося історії України від кінця 18 віку. Оцінка цієї збірки, яка була пограбована німцями, значно спричинилася до висоти відшкодовання. Тоді Б-ка мала також архівні матеріяли та видання « Союзу Визволення України » з Німеччини (1914-1918 рр.), повні видання історичних інститутів Праги, Варшави та інші.

Отже, перед війною 1939 р., стараннями В. Прокоповича й І. Рудичіва, Бібліотека ім. С. Петлюри нараховувала вже понад 20.000 томів книжкового фонду і її ім'я фігурувало в провіднику бібліотек Парижа. Як подає бюлетень Бібліотеки ч. 18, ідея основоположника Б-ки В. Прокоповича була здійснена. Бібліотека ім. С. Петлюри тоді вже була гордістю українців у вільному світі, бож вона утримувалася виключно пожертвами українців зі всіх континентів. Бібліотекар І. Рудичів зареґістрував тільки 3000 томів, котрих інвентарна книга збереглася до нині. Так само він заховав від німців книгу протоколів Ради Бібліотеки (від 1929 р.) та « золоту книгу », де розписуються всі відвідувачі

Бібліотеки. українці і чужинці, котра служить ще і тепер для тих самих цілей.

З пограбованням Бібілотеки німцями в 1941 році (вони забрали 100 великих скринь різного майна) скінчився перший період існуваня Бібліотеки ім. С. Петлюри, її « золотий бік ».

Відновлення її почалося з 1944 року, другий період, в приміщенні б. Української Дипломатичної Місії на рю де ля Ґласьєр першим бібліотекарем І. Рудичівим. а згодом бібліотекарем став Григорій Довженко. Початковий її стан складався з 52 книжок та з архіву Місії, котрого німці не забрали (вони забрали тільки певний наклад журналу « Тризуба ». На заклик Ради Бібліотеки до українців всього вільного світу зібрано було тисячі книжок і часописів та архівних матеріялів. Впродовж цього другого періоду головами Ради були б. міністр Іларіон Косенко, пізніше ген. О. Удовиченко, який тривав з перервами від 1944 до 1958 р. Книжковий фонд все поповнювався так що не могло вміститися на полицях і в шафах 2-х великих кімнат. а лежали в скринях або просто на підлозі.

Що правда, впродовж цього другого періоду бібліотекар Г. Довженко і його однодумці розпочали старання про відшкодовання за пограбоване німцями майно. Вони доручили цю справу одному французькому адвокатові, прізвища котрого не знав навіть тодішній голова Ради ген. Удовиченко. По кількох роках цей адвокат заявив, що він не займається справами відшкодовання від німецького уряду.

Правдива акція здобуття відшкодовання почалася через адвоката І. Ґермана, котрого знайшов ген. Удовиченко через пресу, коли секретарем Ради Бібліотеки став М. Ковальський, а бібліотекарем П. Йосипишин (1958 р.). Акція ця триваал майже 12 років, про її перебіг і позитивні наслідки поінформував пок. секретар Ради М. Ковальський на надзвичайних зборах Бібліотеки в 1969 році. Треба зазначити про ту колосальну фізичну і моральну працю ними пророблену. Вони доповнили і викінчили довжелезний список пограбованих книжок, часописів та іншого майна Бібліотеки і музею, список розпочатий ще І. Рудичівим, зробили оцінку всього, провадили майже безнадійні тоді юридичні справи, а головне, провадили боротьбу проти наклепів на добре ім'я Патрона Бібліотеки С. Петлюри. За то їм і тодішній Раді Бібліотеки належиться спеціяльна подяка. Тим більше, що фінансові справи Б-ки були тоді в дуже прикрому стані.

Так почався з 1958 року третій період існування Бібліотеки. який триває досі. Тоді вже почали творитися численні представництва Б-ки в Европі й за океаном. Творили їх б. вояки, генерали і всі, хто воював за волю України під стягом С. Петлюри і котрі пам'ять про його поширили серед усієї заокеанської діяспори. Почали масово впливати дари, книжки, часописи, а також гроші, на все це треба було давати друковані звіти. Тому в 1959 році почав виходити друком « Інформаційний бюлетень » Бібліотеки ім. С. Петлюри, два рази на рік. Тепер його видання становить поважну фінансову позицію в бюджеті Б-ки, але він відограє свою корисну ролю, інформуючи жертводавців і українське суспільство про стан і потреби Бібліотеки, збираючи зі всього вільного світу бібліотечні і музейні матеріяли та грошеві фонди. Крім того в бюлетені, від кількох літ, почали друкуватися артикули на різні (українознавчі) теми. архівні матеріяли та історичні розвідки, які торкаються особи Патрона Бібліотеки. С. Петлюри. Вже вийшло 37 чисел « Інформаційного бюлетеня », XX рік видання.

Зібрані до 1958 року, книжкові і музейні фонди, зросли до початку 3-го періоду існування Бібліотеки до 10.000 одиниць. котрих не було де вмістити на рю де ля Ґлясьєр. Почалася посилена акція збирання грошей на придбання власної домівки для Бібліотеки. З того приводу були розіслані на всі континенти збіркові листи. що не дало задовольняючих результатів.

В 1968 році відбулося урочисте відзначення 40-ліття існування Бібліотеки у великій приватній залі. яка була виповнена вщерть українським і чужинецьким суспільством з Парижа і околиць.

З цієї нагоди була організована виставка рідкісних експонатів Бібліотеки.

Після одержання відшкодовання від німецького уряду за пограбоване майно, в початку 1968 р.. Рада Бібліотеки (на чолі з головою Ради проф. П. Шумовським) набула нове власне приміщення в українському будинку на рю де Палестін, цілий перший поверх з двома кімнатами в пивниці, де був переведений відповідний ремонт. Закуплено і впроваджено модерне устаткуваня приміщення Бібліотеки, так що її урядження не поступається перед устаткуванням найбільше сучасних подібних установ Парижа. Величезну працю і в рекордовім часі переведено працівниками Бібліотеки, за допомогою ветеранів Армії УНР, в перевезенні книжок і всього майна з рю де ля Ґлясьєр на нове приміщення, рю де Палестін.

Зараз же. по урядженню Бібліотеки, розпочалася праця над реґістрацією книжок і журналів, почали друкуватися бібліографічні картки в двох екземплярах, для створення іменного і річевого каталогів (картотек), а окремо для чужомовних книжок. Рівночасно Рада Бібліотеки набула дуже добрий і практичний фотокопіювальний апарат, котрий, хоч коштував досить дорого, але вже оплатився, бо приніс і приносить надзвичайні прислуги для діяльності Бібліотеки (фотокопії важливих архівних документів і навіть цілих брошур чи книжок для місцевих і закордонних дослідників і клієнтів). При помочі цього апарату були зроблені фотокопії карток україністики з 3-х найстарших бібліотек Парижа, так що документація з україністики при Бібліотеці ім. С. Петлюри зросла на 26.000 карток, що разом з річевою картотекою становить 40.000 бібліографічних одиниць. чи не найбільша з бібліотек поза межами Батьківщини. З цього великого річевого каталогу ще мало клієнтів користають, але він уявляє вже надзвичайний варстат праці для дослідників з україністики. Сама Бібліотека ім. С. Петлюри має тепер понад 14.000 зареґістрованих і заінвентаризованих книжок, а решта (вже близько 20.000 всіх разом) чекає своєї черги.

Бібліотека зареєстрована в Французькому Міністерстві освіти від 23 грудня 1970 р. ч. 6220, фіґурує в каталогові Французької Національної Бібліотеки і інших бібліотек, а також у провідниках Парижа.

В Бібліотеці, за змістом. ще досі переважають книжки дореволюційних (чи з перед 2-ої світової війни) авторів або авторів з поза меж Батьківщини. Поміж ними є унікати і стародруки, котрих ніде не можна знайти. З новонабутих книжок з України переважають видання з аполітичних наук, як археологія, етнографія, етно-

генеза слов'ян і українців, мистецтвознавство, мовознавство тощо. З белетристики набувається мало книжок, бо при замовленні невідомо, яка є національна вартість автора (аж поки він не попаде в « дисіденти »). Тому в річевому каталозі є рубрика « захалявна література », що часто складається з закордонних передруків.

Розвивається також швидко Музей ім. С. Петлюри, який поповнюється новими високої історичної вартості експонатами. Всього, що Музей має, не можна показати все разом з огляду на брак місця. Подуманий з початку, як Музей ім. С. Петлюри і Визвольної Боротьби, він має велику кількість дуже цінних історичних експонатів, документів і річей архівного значення, а також річей етнографічного характеру. В кожнім напрумку Музей швидко поповнюється, але брак більшого приміщення не дозволяє виставити всього, що має Бібліотека.

Заля-читальня Бібліотеки є найбільшою українською залею Парижа в якій відбувалися й відбуваються збори українців Парижа і околиць. Чисельний стан книжкового фонду наближається вже до його стану з 1939 р., тобто до « другого » золотого віку Бібліотеки, але в модерних умовинах устаткування, тому було що показувати українському суспільству і чужинцям під час поновного « відкриття Бібліотеки », в 1971 р., під час Надзвичайних Загальних Зборів, впродовж відзначенян 50-ліття трагічної смерти Головного Отамана С. Петлюри та показати також великій кількості відвідувачів і клієнтів, українців і чужинців, з цілого вільного світу. Це останнє напевно спричиниться до збільшення значення і побільшення пожертв для дальшої розбудови Бібліотеки ім. С. Петлюри.

Тим більше, що є дуже жертвенні українці, котрі вже склали великі пожертви для Б-ки або записали для неї велику частину свойого майна. Вже є 13 таких меценатів, ім'я котрих є викарбовано золотими літерами на мармуровій таблиці котра висить у головній залі Бібліотеки.

Проф. д-р Павло Шумовський

ҐРОШОВИЙ ЗВІТ УКРАЇНСЬКОЇ БІБЛІОТЕКИ ІМ. СИМОНА ПЕТЛЮРИ В ПАРИЖІ ЗА ЧАС ВІД 1.1.1976 до 31.12.1976

ПОСТУПЛЕННЯ :

Пожертви і членські внески		24.774,16
Абонемент		224,35
За книжки, журнали		3.410,95
Утримання могили С. Петлюри		1.063,00
Зворот вартости цінних паперів		84.000,00
Відсотки від капіталу		34.502,25
Зворот сіпльних видатків дому		995,40
Відзначення 50-річчя смерти С. Петлюри		48.841,78
Переходові		1.640.00
Різні		3.002,88
Разом	фр. —	202.454,77
Сальдо на 1-го січня 1976 року		15.672,35
Всього	фр. —	218.127,12

ВИТРАТИ :

Адміністративні і поштові витрати		3.252,28
Утриманян Бібліотеки		7.855,32
Видання бюлетеня		6.520,20
Винагорода персоналу		17.302,00
Купівля книжок, журналів		6.847,48
Друк 2-х книжок		17.334,00
Утримання могили С. Петлюри		1.060,00
Цінні папери		100.000,00
Огрівання, освітленян, вода		2.722,03
Асюранс, податок		2.591,81
Відзначення 50-річчя смерти С. Петлюри		26.974,60
Переходові		2.371,60
Різні		5.099,57
Разом	фр. —	199.930,99
Сальдо на 1-го січня 1977 р.		18.196,13
Всього	фр. —	218.127,12

Сальдо на 1.1.1977 р. складається : готівка в касі — 916,14 фр. на поштовому конті — 2.383,46 фр. на банковому конті — 14.896,53, крім цього цінності в банку на номінальну суму — 291.000,00 франків.

Надівши маску ідеалістів і безсребреників, нові пророки роздмухували ненависть, заздрість, спрагу за матеріяльними вигодами — і лише за ними. Демократи й ліберали на словах, вони фактично заткнули своєю демагогією рота ідейним противникам. Національно свідомі в теорії, вони практично єдналися з ворогами своєї нації, щоб поборювалти своїх неоднодумців — земляків. Тими способами прибрали вони до рук владу в цілому краю, в Центральній Раді, в уряді. Правлячою партією стала партія найбільш безоглядна в щойно накресленій політиці, бо найменше вироблена, інтелектуально вбога група.

Дмитро Андрієвський
("Шляхи Розбудови", Розбудова Нації, ч. 4/1928)

СВІТОВИЙ КОНҐРЕС ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ

Торонто, 8-го червня 1977 р.

Пресовий комунікат ч. 28

(ІС СКВУ - Рада для Справ Культури СКВУ) -- Кожна відірвана від материка національна спільнота, що живе в діяспорі, намагається втримати найтісніший контакт з коренем, від якого походить, з народом на рідних землях.

Такий стан існує у народів, що на рідних землях живуть вільним життям у вільних державах. Український нарід поневолений і культурні процеси на рідних землях спрямовані окупантами на ліквідацію його самобутности і духової творчої підметности.

Культурна виміна поміж Україною та українцями в діяспорі є одностороннім впливанням окупантів на українців поза Україною при допомозі культурних діячів України, що з різних причин є знаряддям окупантів.

В такій дійсності українці в діяспорі є залишені власним силам. Не маючи прямого зв'язку з народом, нав'язують тісну співпрацю між собою в країнах світу, в яких вони поселені.

І так хор "Гомін" та балет "Орлик" з Великої Брітанії відвідали українців у Америці і Канаді, подібно "Візантійський хор" з Голяндії концертував по більших містах Північноамериканського континенту. Хори "Прометей" і "Діброва" та оркестра "Батурин" з Торонта в Канаді виступали по країнах західньої Европи. Там теж виступали торонтські ансамблі "Боян" і "Калина". Ансамбль "Калина" відвідав теж країни Південної Америки - Арґентіну, Параґвай і Бразілію. Подібно Канаду візитували хори з Америки, "Думка" з Нью-Йорку, "Прометей" з Філядельфії, капеля бандуристів ім. Т. Шевченка і хор "Трембіта" з Детройту, а Америку гостинно відвідували ансамблі з Торонта - "Прометей", "Діброва" і "Батурин" та хор "Веснянка".

Нас інформують, що на черзі стелиться подорож у Европу ансамблям пісні і танку "Чайка" із Гамільтону (Канада). Бажаємо успіхів у виступах, у доборі програми та її виконанні. Просимо українські середовища прийняти гостей як рідних. Хай міцніє національна дружба. А навіть критика, але сердечна, та що від неї має рости наша культура. Щоб досягнення в одному куткові світу, здобуті українцями, ставали власністю усіх українців. Щоб ми для України зберегли її культуру чистою, не підробленою на чужий кшталт. Щоб ми її розвивали та підносили її рівень.

Щасти, Боже, в далеку і радісну дорогу!

За Раду для Справ Культури
при Секретаріяті СКВУ

д-р Богдан Стебельський
голова

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

SFRY , Belgrade: ....
letter was writen by : Marković Vladimir ....
/ Marković Vladimir /, student
Vukasovićeva 2I.BELGRADE, SFR YUGOSLAVIA.

To Mr.Editor of the "Independent Ukraine"-Chicago,USA :

A few days ago,J received issue of the "Independant Ukraine",Veresenj-Grudenj 1976.J xxxxx read it,escpesially the text in english,with great interest.Thank You realy a lot.

Please, announce this my short,following letter to You in Your magazine with my full name,sur-name and address;on english or [redacted],into Your native language. Thank You a lot .
TRANCLIDED (UKRAINIAN)

Dear Mr.Editor ,

J am the student from Belgrade,the capitle of SFR Yugoslavia.Besides of my own study,in my spare time,J have a great interest about policy,political and ideological sciences and news and,also,about religions and churches.Here,in Yugoslavia,J offten collaborate with my some articles in -Serbian Orthodox Church`es-newspapers:"Pravoslavlje"/"Orthodoxia"/and"Pravoslavni Misionar"/"Orthodox Misionary"/and,also,sometime,in catholic newspapers and magazine, coll:"Glas Koncila"/Voice of Council"/,"Kana","Veritas"and"Blagovest"and with a welknown baptist-church monthly magazine,name:"Glas Evandelja"/"Voice of Evangelion"/ in Zagreb.Besides,J am the member of American/USA/,British and France -informative centre`s - in Belgrade,subcriber of very good and usefull monthly magazin on serbo-croate/Yugoslav`s/language which is printed by "American Embassy"in Belgrade,SFRY.for yugoslav xxxx readers,and listener of"Voice of America",Radio-Vatican and British"BBC".

Also,J constantly do to spread my knowledge about USA, American and West economic and political immigrants (FROM THE BEGINNING OF XX CENTURY TIL NOW DAYS) from East-European, European and from other (TODAY'S) communist countries,about their living,education ,everyday,family and political life and job,about theirs fraternity and political national and other associations,clubs,societies,groups,parties ,press...J,of course,mean immigrants from:Soviet Union (OLD RUSSIA) AND.../Russia,Ukraina, Lithuania,Estonia,Carpatho-Russia.../,Bulgaria,Roumania,Hungary,Szechoslovakia/Szecha,Slovakia,Moravia.../,Albania,Polish,SFR Yugoslavia (OLD YUGOSLAVIA AND...)/Serbia,Croatia,Slovenia,Macedonia,Montenegro.../and also from Cuba,Vietnam, Cambodia,Angola... As J haven`t enough foreign literary in english language about that subjects here,in Yugoslavia,and xxxxx here,J,on my realy sorry,can`t fined enough of it,J need very much for my own interest and education,intellectual study and work,J beg ,now,all of Your readers,subcribers,members,and all other people in USA,America and West Hemisphere,xxx and also,clubs,associations and policy power`s... who want and can to help me in it,to send to me some of that literature, literature about that subjects,xxxxx on english (OR IN UKRAINIAN LANGUAGE), russian,bulgarian,serbian,croatian/yugoslav`s/language:some prospects,newspapers,bulletins, magazines,some book,review...which all will be for me on great help and J will be very gratefull for everyone who help me in it!

Thank You very much,indeed!Write to me soon,please.

Marković Vladimir ..../Marković Vladimir/
student , Vukasovićeva 2I ,III9I.Rakovica,BELGRADE, SFR YUGOSLAVIA.

Річна передплата 10 долярів
Ціна 1.75 долярів
Видається шість разів в рік

Printed and bound by:

UKRAINIAN - AMERICAN PUBLISHING and PRINTING CO., INC.
2315 West Chicago Avenue — Chicago 22, Ill., USA — Telephone: AR 6-6066